ОПЛ
УзССР Давлат китоб палатаси
Инв. 8
книжная палата УзССР
12 ДЕК. 1983

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 281 (18.758). ● Шанба, 1983 йил 10 декабрь ● Баҳоси 3 тийин.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

● ФРУНЗЕ. Қирғизистон пойтахтида ёш асаларичилар мактаби ишлай бошлади. Бугун хўжаликларнинг вакилларидан икки юзга яқин киши асаларилар биологиясини, асал олинадиган ўтларни, асаларичиликда меҳнатнинг ташкил этилишини ўрганишга киришди. Республикада асаларичиликнинг интенсивлашуви малакали кадрлар тайёрлаш заруратини туғдирди. Бу республика асал етиштириш жиҳатидан мамлакатда учинчи ўринни эгаллаб турибди.

● ҚОЗОН. Қозондаги тўқимачилик-галантерея фабрикасида тўқувчи А. Обухова энг юқори меҳнат унумдорлигига эришди. Бугун у беш йиллик бошидан буён пландан ташқари бир миллион метр декоратив капрон лента ишлаб чиқарди. Бу муваффақиятга хизмат қилиш зонасини анча кенгайтириш туфайли эришилди. У нормада кўзда тутилган ўн учта станок ўрнига йигирмата станокда ишламоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида Оғир ва транспорт машинасозлиги министри С. А. Афанасьев билан электротехника саноати министри А. И. Майорцнинг планлаштириш ва хўжалик фаолиятида шу министрликлар корхоналарининг ҳуқуқларини кенгайтириш ҳамда иш натижалари учун уларнинг масъулиятини кучайтириш соҳасидаги иқтисодий экспериментга қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисидаги ахборотларини тинглади. Ҳозирги вақтда бу соҳада муайян иш қилинганлиги мажлисда таъкидлаб ўтилди. Зарур методик ва норматив ҳужжатлар тасдиқланди. Ишлаб чиқаришни янги шароитларда ишлашга тайёрлаш тадбирлари тугалланмоқда.

Шу билан бирга мажлисда Оғир ва транспорт машинасозлиги министрлиги билан Электротехника саноати министрлиги, шунингдек марказий иқтисодий органлар экспериментни муваффақиятли ўтказишга қаратилган ҳамда корхоналарнинг яқин вақт ичидаёқ анча юқори техника-иқтисодий кўрсаткичларига эришишларига кўмаклашадиган тадбирларнинг жами комплекси ҳали амалга оширилмаганлиги уқтириб ўтилди. Кўпгина корхоналар ишлаб чиқариш самарадорлигини, ишлаб чиқариладиган маҳсулот техникавий даражасини ошириш, ҳамма турдаги ресурсларни тежаш масалаларини пухта равишда ишлаб чиқмасдан экспериментга киришмоқдалар. Министрликларнинг коллегиялари бирлашмаларга ва корхоналарга кам конкрет ёрдам бермоқдалар. Министрликлар ва, айниқса Бутуниттифоқ саноат бирлашмаларининг иш услуби сезиларли равишда қайта қурилгани йўқ. Техникавий ва иқтисодий бўлимларнинг фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ички завод планлаштирилишини такомиллаштириш, меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаларини жорий қилиш соҳасидаги фаолиятида камчиликлар борлиги сабабли ҳам меҳнат коллективларининг янги иқтисодий воситалар ва омиллар ёрдамида юқорироқ кўрсаткичларга эришиш имкониятларига тўсқинлик қилинмоқда.

Баъзи партия комитетлари ҳали экспериментни таъминлаш соҳасидаги ташкилотчилик ва сиёсий иш билан етарли равишда шуғулланмаяптилар, ҳар бир ишчи ва мутахассиснинг серунум ва сифатли меҳнатни рағбатлантиришнинг янги шартлари ҳамда принципларини чуқур тушунишларига эришганлари йўқ. Касаба союз ва комсомол ташкилотлари бу муҳим ишга дуруст жалб этилмаган. Кадрларнинг иқтисодий ва сиёсий ўқиши турли формалари имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланилмаяпти.

Сиёсий бюро министрликларнинг раҳбарлари бўлган коммунистларнинг эътиборини оғир ва транспорт машинасозлиги ҳамда электротехника саноати корхоналарида экспериментга тайёргарлик кўришдаги камчиликларга қаратди, уларнинг зиммасига куч-ғайратни КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг шу масалага доир қарорларида баён этилган принциплар ва қоидаларни тўла-тўкис, ҳеч сўзсиз амалга оширишга сарфлаш масъулиятини юклади. Экспериментда қатнашувчи корхоналарда ишлаб чиқаришни планлаштиришни такомиллаштириш, уларни моддий-техника ресурслари билан таъминлаш, меҳнат коллективларининг ташаббускорлиги ва манфаатдорлигини ривожлантириш юзасидан зарур тадбирларни ўтказиш таклиф қилинди.

Корхоналари экспериментни ўтказишга киришадиган Украина ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги, Белоруссия ССР Енгил саноат министрлиги ва Литва ССР Маҳаллий саноат министрлигининг раҳбарларига Оғир ва транспорт машинасозлиги министрлиги билан Электротехника саноати министрлигининг тажрибасини эътиборга олиб ўз корхоналарининг иқтисодий экспериментни ўтказишга қанчалик тайёрлигини кўриб чиқиш ва экспериментни муваффақиятли амалга оширишни таъминлаш юзасидан барча зарур тадбирларни кўриш топширилди.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари олдига ишлаб чиқаришни интенсивлаш, ижрочилик ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш юзасидан конкрет чораларни амалга ошириш учун эксперимент ўтказаётган корхоналарнинг хўжалик раҳбарлари, партия комитетлари ва партия бюроларига нисбатан талабчанликни кучайтириш, меҳнаткашларнинг ижодий активлиги, аввало, халқ хўжалигида юксак пировард натижаларга эришишга қаратиш вазифаси қўйилди.

Сиёсий бюронинг мажлисида планлаштириш ва моддий-техника таъминоти, молия ва кредит, саноат ишлаб чиқариши ва капитал қурилиш соҳасидаги қонунларни янада такомиллаштириш ва мунтазамлаштиришга доир таклифлар кўриб чиқилиб, маъқулланди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Совет Иттифоқининг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессияси XXXVII мажлиси қарорларидан келиб чиқадиган мажбуриятлари бажарилишини таъминлаш юзасидан СССР Министрлар Совети белгилаган тадбирларни муҳокама қилиб, қўллаб-қувватлади.

Совет делегациясининг Польша Халқ Республикасига қилган визити якунлари тўғрисида Н. И. Рижковнинг ахбороти тингланди, шу визит вақтида муҳим иқтисодий масалалар кўриб чиқилди ҳамда СССР билан ПХР ўртасидаги иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни янада чуқурлаштиришга қаратилган битимлар имзоланди.

Совет Иттифоқининг Финляндия билан 1986-1990 йилларда савдо-иқтисодий муносабатларни ривожлантиришга доир таклифлар маъқулланди.

Сиёсий бюро мажлисида Совет давлати ташқи ва ички сиёсатининг бошқа баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

ПАРТИЯ ВА СОВЕТ АКТИВЛАРИ УЧУН ЛЕКЦИЯ

9 декабрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика партия ва совет активлари учун «КПСС ташқи сиёсий фаолиятининг актуал масалалари» мавзуида лекция ўқилди. Лекцияни КПСС Марказий Комитетининг лектори А. И. Воробьев ўқиди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ А. М. ҚОДИРОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йил самарали ишлаганлиги, республикада темир йўл транспортини ривожлантиришдаги хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи ўртоқ Азиз Мавлонович **Қодиров** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Г. ОРЛОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри.
1983 йил 9 декабрь.

ВАЪДАГА ВАФО—МАРДНИНГ ИШИ

Олти миллион тонналик юксак маррани забт этиш учун ҳар кун, ҳар соатдан унумли фойдаланайлик! Ҳамма жойда зўр уюшқоқлик ва қатъий интизом намуналарини кўрсатиб ишлайлик!

Республика матбуот маркази хабар қилади

● 9 ДЕКАБРЬ ЭРТАЛАБИГА ҚАДАР РЕСПУБЛИКА ХИРМОНИГА 5761215 ТОННА «ОҚ ОЛТИН», ШУ ЖУМЛАДАН 565828 ТОННА ИПАК ПАХТА ТЎКИЛДИ.

● БИР КУНДА 15424 ТОННА ПАХТА ТАЙЁРЛАНДИ.

СУРХОНДАРЁ

● Область заршунослари йиғим-теримда юксак суръатларга эришиб барчани хушнуд этишмоқда. Ўтган куни ЖАРҚЎРҒОН райони заршунослари йиллик маррани эгалладилар. Давлатга 45400 тонна «оқ олтин» етказиб беришди. Ана шунинг 43 минг тоннаси саноат учун қимматбаҳо хом ашё ҳисобланган ингичка толали пахтадир. Ҳар гектар ердан 35,5 центнердан хирмон кўтарилди. Жами ҳосилнинг 85 проценти биринчи сортларга топширилди.

«Сурхон» совхози, «Партия XXII съезди», Н. Боймуродов номли, «Социализм» колхозларининг азамат деҳқонлари, айниқса, юқори кўрсаткичларга эришдилар. Район пахтакорлари она-Ватан хирмонига яна 3600 тонна «оқ олтин» топшириб, ялпи хирмонни 49 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар.

НАМАНГАН

● **Областда яна икки хўжалик пахта тайёрлаш йиллик планини бажарди. Наманган районидаги «ҚИЗИЛ БАЙРОҚ» колхози деҳқонлари гектаридан 35,7 центнердан хирмон кўтариб, қабул пунктига 3.355 тонна «оқ олтин» топширдилар. Жами ҳосилнинг 80 проценти биринчи сортга қабул қилинди.**

Чуст районидаги ЖДАНОВ номли колхоз заршунослари эл хирмонига 1.980 тонна хом ашё топширдилар. Колхознинг Одилжон Абдувоҳидов, Жўрабой Турсунов, Турсунбой Тошматов бошлиқ бригадаларида гектаридан 35—40 центнердан ҳосил олинди.

ФАРҒОНА

● Охунбобоев районидаги «ПОБЕДА» колхози йиллик планини бажарди. Бу хўжалик республика хирмонига 2.763 тонна хом ашё топширди. Ҳосилдорлик гектарига 31,9 центнерни ташкил этди. Раҳмат Акбаров, Олим Орипов, Зоир Йўлдошев бошлиқ бригадаларда бу кўрсаткич 35—36 центнерга етди. Колхоз деҳқонлари мавсум оҳиригача яна 100 тонна пахта тайёрлаш мажбуриятини олдилар.

САМАРҚАНД

● **ПАХТАЧИ районн деҳқонлари социалистик мажбуриятни бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Қабул пунктларига 52.800 тоннадан зиёд дурдона топширилди. Ҳосилдорлик гектарига 39 центнерни ташкил этди. Эришилган муваффақиятга «Коммунизм», К. Маркс номли, Калинин номли, Охунбобоев номли колхозлар салмоқли ҳисса қўшдилар.**

БУХОРО

● Бухоро районидаги «ЯНГИ ТУРМУШ» колхози заршунослари йиллик планни уддаладилар. Бу ерда гектаридан 37,8 центнердан хирмон кўтарилди ва давлатга 4.450 тонна «оқ олтин» топширилди. Колхоз азаматлари яна 200 тонна пахта тайёрлашга қарор қилдилар.

Шу райондаги ЛЕНИН номли колхоз пахтакорлари ҳам давлатга 3.708 тонна дурдона топшириб, йиллик планни бажардилар.

АНДИЖОН

● **Комсомолобод районидаги қўриқ «ОҚ ОЛТИН» совхози чўлқуварлари социалистик мажбуриятни бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Қабул пунктига 3.670 тонна пахта топширилди. Ҳосилдорлик гектарига 22 центнерни ташкил этди.**

Москва районидаги ОХУНБОБОЕВ номли ва «ШАРҚ ЮЛДУЗИ» колхозларининг пахтакорлари ҳам йиллик топшириқни адо этдилар.

ТЕРИМ ИЛҒОРЛАРИ

Ворошилов райони заршунослари Сирдарё областида биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини бажардилар. Она-Ватан хирмонига 50 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб берилди. Ҳар гектар ердан 30 центнердан ошириб дурдона йиғиштириб олинди. Бу муваффақиятга Куйбишев номли, Свердлов номли, Карл Маркс номли, «Қизил Октябрь» колхозлари, «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», «Гулистон» совхозлари заршунослари муносиб ҳисса қўшдилар.

«Гулистон» совхози «оқ олтин» ижодкорлари район хирмонига 9229 тонна ўрнига 9500 тоннадан зиёд пахта тўкдилар. Шуниси қувончлики, ялпи ҳосилнинг 70 процентини шонли механизаторлар агрегатлар ёрдамида саранжом-саришталаб беришди. Механизаторлар мусобақасида Ленин ордени кавалери Султон Қоражонов, Усмонқул Азимов, Меҳнат Қизил Байроқ ордени нишондори Эшқул Тожибоев, Борис Белов каби механик-ҳайдовчилар байроқдорлик қилишди. Улар ўзлари бошқарган агрегатлар бункеридан 250—325 тоннадан пахта тўкишга эришдилар. СУРАТДА: мавсумда 325 тонна дурдона териб, ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятини шараф билан бажарган моҳир механизатор С. Қоражонов.

В. Втюрин фотоси (ЎзТАГ).

„Оқ олтин" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 9 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ХОРАЗМ	0,07	108,26
ҚҚАССР	0,10	107,95
ТОШКЕНТ	0,05	104,15
САМАРҚАНД	0,31	102,13
БУХОРО	0,29	101,27
ҚАШҚАДАРЁ	0,30	100,84
Сурхондарё	0,73	99,28
Навоий	0,31	99,03
Фарғона	0,41	95,11
Наманган	0,22	91,17
Андижон	0,18	90,42
Жиззах	0,14	83,85
Сирдарё	0,13	83,69
Республика бўйича:	0,26	97,15
Шу жумладан ингичка толали пахта:		
НАВОИЙ	0,03	151,64
СУРХОНДАРЁ	1,15	145,10
ҚАШҚАДАРЁ	0,43	128,54
БУХОРО	0,38	115,50
Наманган	0,50	91,28
Республика бўйича:	0,84	138,01

ЭЛЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Ироқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Фадел С. Ал-Алзавий ватанига жўнаб кетиши муносабати билан 8 декабрь куни уни қабул қилди.

Дўстона суҳбат чоғида Совет — Ироқ муносабатларига доир баъзи масалалар муҳокама қилинди.

Яқин Шарқдаги аҳвол кўриб чиқилганида А. А. Громико шуни таъкидладики, Америка Қўшма Штатлари Яқин Шарқ мамлакатларининг ишларига қуролли аралашувини кучайтираётганлиги, Вашингтон билан Тель-Авив Америка — Исроил «стратегик иттифоқи»ни мустаҳкамлаш йўлида қадамлар қўяётганлиги араб мамлакатларининг суверенитети ва мустақиллигига, шу райондаги тинчлик ва хавфсизлик ишига тобора кўпроқ таҳдид қилмоқда.

Суҳбатда ҳар иккала томон ана шу агрессив ҳаракатларга араб давлатларининг бирлиги ва жипслигини қарама-қарши қилиб қўйиш зарур, деган фикрни билдирди. Совет Иттифоқи, деди А. А. Громико, Исроил экспансионизмига ва АҚШ ҳукмронлигига қарши араб мамлакатлари ва халқлари олиб бораётган курашда бундан буён ҳам улар томонида туриб курашаверади.

* * *

Шу куни А. А. Громико Туркия Республикасининг СССРдаги элчиси Воҳид Халиф ўғли ватанига жўнаб кетиши муносабати билан уни қабул қилди.

А. А. Громико Совет Иттифоқининг Туркия Республикаси билан яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлашдан ва халқларимиз ҳамда ялпи тинчлик манфаатларини кўзлаб турли соҳаларда Совет — Туркия ўзаро манфаатли ҳамкорлигини ривожлантиришдан иборат ўзгармас йўлини таъкидлаб ўтди.

В. Халиф ўғли ҳам Совет Иттифоқи билан яхши қўшничилик ва ҳамкорлик муносабатларини давом эттириш Туркия ҳукуматининг бундан буён ҳам асосий мақсадларидан бири бўлиб қолади, деб ишонч билдирди.

(ТАСС).

МАРКСЧА-ЛЕНИНЧА ЎҚУВНИ ТАКОМИЛЛАШТИРАЙЛИК

Сиёсий маориф уйлари консультантларининг беш кун давом этган Бутуниттифоқ семинари Тошкентда ўз ишини тамомлади. Семинар иштирокчилари ялпи ва секция мажлисларида партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқларида баён этилган йўл-йўриқлар ва тавсиялар асосида идеологик, оммавий-сиёсий иш самарадорлигини ошириш соҳасидаги ўз вазифаларини муҳокама қилдилар. Марксча-ленинча ўқувни ва иқтисодий таълимни янада такомиллаштириш, пропагандист кадрлар тайёрлаш соҳасидаги тажриба кенг ўртоқлашилди.

Семинар иштирокчилари В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалининг барҳаёт Ленин меросини пропаганда қилиш соҳасидаги иши билан, Тошкент область партия комитети сиёсий маориф уйи методик кабинетларининг фаолияти билан, бир қанча партия ташкилотларида партиявий ва иқтисодий таълимнинг қўйилиши билан танишдилар.

КПСС Марказий Комитети Пропаганда бўлими мудирининг ўринбосари П. Я. Слезко ялпи мажлисда семинарга якун ясади.

(ЎзТАГ).

Тинчлик— идеалимиз ҚАТЪИЙ ИРОДА

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲНАТКАШЛАРИ ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИ ДАЪВАТИГА МУВОФИҚ «ПЕРШИНГ-2» ВА ҚАНОТЛИ РАКЕТАЛАРНИНГ ЕВРОПАДА ЖОЙЛАШТИРИЛИШИГА ҚАРШИ ЎТКАЗИЛАЁТГАН ҲАРАКАТ ҲАФТАЛИГИДА ФАОЛ ИШТИРОК ЭТИБ, ЎРТОҚ Ю. В. АНДРОПОВ БАЁНОТИНИ ҚИЗҒИН ҚЎЛЛАБ- ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР

Суратда: Тошкент абразив комбинатида митинг. Р. Нуриддинов фотоси (ЎзТАГ).

Тошкент абразив комбинатида бўлиб ўтган митинг иштирокчилари Америка янги ракеталарининг Ғарбий Европа мамлакатларида жойлаштирилишини инсониятга қарши жиноят, деб атадилар.

— НАТО штабларидаги ядро васвасаси совет кишиларини чўчита олмаслигини билиб қўйсинлар, — деди слесарь Ш. Бахтишоев. — Биз ядро дўқ-пўписасига жавобан ленинча партиямиз теварагига янада маҳкамроқ жипслашамиз, Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қиламиз.

Митингда уруш ва меҳнат ветерани, электр пайвандчи Н. Сергеев, комсомол аъзоси Г. Йўлдошева ва бошқалар сўзга чиқиб, ер юзидаги барча софдил кишиларни Америка «Першинг»лари ва қанотли ракеталарининг Европа қитъасидан олиб чиқиб кетилиши учун курашни кучайтиришга даъват этдилар. Комбинат меҳнаткашлари ҳафталик кунларида зарбдор вахтада туриб ишлаб, ишлаб топилган маблағни Тинчлик фондига ўтказишга қарор қилдилар.

Андижон область Қўрғонтепа районидаги Ҳамза номли колхоздан қаҳрамон она, меҳнатчи Мастонхон Комилова АҚШ ҳозирги маъмуриятининг жинояткорона ҳаракатларини қаттиқ қоралади.

— Мен колхозчи аёлман ва менинг оналик қалбим Американинг «Першинг»лари ва қанотли ракеталари битмас-туганмас ғам-ғусса келтириши, ундан миллион-миллион кишилар, айниқса болалар азоб чекишини сезиб турибди. Мен ажал қуролларини ишлаб чиқаришдан бойлик орттираётган барча турдаги империалистларни лаънатлайман. Биз, совет меҳнатчи аёллари мамлакатимиз тинч осмонимизни ҳимоя қилаолишига, бошимиз узра қуёшни тўсишга йўл қўймаслигига аминмиз.

Тошкентдаги Ф. Хўжаев номли ишлаб чиқариш пойабзал бирлашмаси, Боғот районидаги Киров номли колхозда ҳам оммавий митинглар бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

ҲАМЗА НОМИДАГИ МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

9 декабрь куни тантанали вазиятда адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида 1983 йилги Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари топширилди. Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари комитетининг раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони К. Яшин мукофотланганларга лауреат дипломларини ва кўкракка тақиладиган тегишли нишонларни топширди.

Мукофотланганлар ўз меҳнатларига юксак баҳо берилганлиги учун самимий миннатдорчилик изҳор этиб, бутун кучимизни Ватанга, партияга, халққа хизмат қилишга бағишлаймиз, деб ваъда бердилар. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун М. Уйғур номидаги Сурхондарё область музикали драма театрининг бош режиссёри ўртоқ Мансур Темирович **Равшановга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби»** фахрий унвони берди.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

БУРЧ МАСЪУЛИЯТИ

Қўнғирот район партия комитети кадрларда топширилган ишга масъулиятни кучайтириш, уларнинг жонбозлиги ташаббускорлигини ошириш борасида муайян иш олиб бормоқда. Кейинги йилларда бу ерда ўз бурчини партиявий масъулиятни чуқур ҳис этиб бажараётган ҳар бир ишга ижодий ёндашиб, меҳнат коллективларида ишчанлик, ўзаро талабчанлик вазиятини вужудга келтириб, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш асосида беш йиллик топшириқлари муттасил ортиғи билан бажарилишини таъминлаётган кадрларнинг бутун бир плеядаси камолга етди.

Район партия конференциясида кадрлар билан ишлашдаги ибратли тажриба чуқур таҳлил қилинди, бу муҳим ишда содир бўлаётган нуқсонларнинг сабаблари рўй-рост, ошкора тилга олинди. Айниқса, Чапаев номли совхоз партия комитетининг ўрта бўғин кадрларини ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтириш, ишчанлик малакасини ошириш тажрибаси қониқиш билан таъкидланди. Кейинги йилларда бу ерда ишчан, ташаббускор бригадирлар, мутахассислар кўплаб етишиб чиқмоқда. Коммунист У. Бекниёзов шулар жумласидандир. У бошчилик қилаётган коллектив ўн биринчи беш йилликнинг ўтган уч йили планини 130 процент адо этди.

Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш, уларнинг малакасини ошириш борасида бошқа партия ташкилотлари ҳам анчагина ибратли ишларни амалга ошираётирлар. Натижада раҳбар ходимлар ва мутахассисларнинг сифат состави кескин яхшиланмоқда. Райком, бошланғич партия ташкилотларининг кўпчилиги ходимларнинг ғоявий эътиқодини чиниқтириш, одамлар билан ишлаш маҳоратини уларга чуқур сингдиришни КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми қарорлари асосида йўлга қўймоқдалар. Ҳар бир иш жойида интизомни мустаҳкамлаш чоралари кўрилмоқда. Партия ташкилотларининг структураси, партиявий-ташкилий ва идеологик ишнинг усул ва услублари муттасил такомиллаштириб борилмоқда. Ҳисобот даврида район партия комитетининг бюросида Чапаев номли, Ильич номли, «Равшан», «Устюрт» совхозлари партия комитетлари, бир қанча цех партия ташкилотларининг кадрлар билан ишлаш борасидаги ҳисоботлари тингланди. Бу муҳокамалар ҳам раҳбар ва мутахассисларда иш самарадорлигини ошириш, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, мусобақани ташкил қилишни яхшилаш учун масъулиятни кучайтирди.

Конференцияда коммунистларнинг активлиги, жанговарлиги, ташаббускорлигини ошириш борасидаги ишлар партиявий талабчанлик билан қараб чиқилди. Шу нарса таъкидландики, кўпчилик бошланғич партия ташкилотлари коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлиги ва ижтимоий ҳаётдаги активлигини ошириш учун хилма-хил иш усулларидан оқилона фойдаланадиган бўлиб қолдилар. Энг муҳими партия йиғилишларининг тарбиявий ва сафарбар этувчи роли оширилди. Кўпдан-кўп масалаларни қайта-қайта кўриб чиқиш, устма-уст қарорлар қабул қилиш тажрибаси барҳам топди. Эндиликда йиғилишларда партия ташкилоти, меҳнат коллективи ҳаётининг актуал масалалари ишчанлик билан қараб чиқиладиган, эришилган натижалар танқид ва ўз-ўзини танқид асосида муҳокама қилинадиган, резервларни тўла ишга солиш йўллари чуқур манфаатдорлик туйғуси билан белгиланадиган бўлиб қолди. Қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши яхшиланди. Бу борада район партия комитети бўлимларининг роли оширилди.

Коммунистлар, барча меҳнаткашларни марксча-ленинча назария ва иқтисодий билимлар билан қуроллантиришнинг сифатига эътибор кучайтирилди. Партия ўқуви, иқтисодий таълим структураси такомиллаштирилганлиги натижасида тингловчилар 1400 кишига кўпайди. Ўқув ташкилотчилари, семинар раҳбарлари, пропагандистлар, тингловчиларга методик ёрдам кўрсатиш даражаси кўтарилди. Шуни айтиш кифояки, ҳозирги пайтда 12 та йирик бошланғич партия ташкилотида жамоатчилик асосида сиёсий-маориф кабинетлари ва методик кенгашлар иш олиб бормоқда.

Район партия комитети идеология кадрлари малакасини ошириш борасида белгилаётган тадбирлар лекция пропагандасининг, бутун оғзаки сиёсий агитациянинг савиясини кўтаришга ёрдам бермоқда. Конференцияда бир неча рақам тилга олинди. Улар идеологик, сиёсий-тарбиявий ишнинг кўлами ҳақида ёрқин тасаввур ҳосил қилишга ёрдам беради. Чунончи, ҳозирги пайтда 31 сиёсий докладчи, райкомнинг 41 штатсиз лектори, 169 сиёсий ахборотчи, 658 агитатор, «Билим» жамиятининг 459 аъзоси сиёсий-тарбиявий ишни олиб боришда қатнашмоқдалар. Тарбиявий ишга хўжалик раҳбарлари, мутахассислар тобора кенг жалб этилмоқда.

Район партия комитети, бошланғич партия ташкилотларининг сиёсий-ташкилотчилик ва тарбиявий тадбирлари коммунистлар, меҳнаткашларнинг кенг қатлами ўртасида ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш, ҳар бир иш жойида, ҳар бир меҳнат коллективида юксак самарадорликка эришиш учун ялпи сафарбарлик вазиятини вужудга келтираётир. Бунинг самаралари район партия комитетининг биринчи секретари Қ. Абдировнинг ҳисобот докладида, конференцияда сўзга чиққан ғишт заводи ишчиси О. Куденова, темир йўл бўлими бошлиғи Қ. Каршиев, «Партия XXIV съезди» совхози партия комитетининг секретари К. Отамуродов, «Қўнғирот» совхози бригадири Ў. Умаров, «Ленинизм» совхози маккажўхорикорлик бригадасининг бошлиғи Н. Жўллибоев, Ильич номли совхоз сут соғувчиси С. Қалимбетова ва бошқа нотиқларнинг сўзларида мамнуният билан тилга олинди.

Дарҳақиқат, район коммунистлари ўн биринчи беш йилликнинг уч йилини муваффақиятли якунламоқдалар. Шуни айтиш кифояки, ўтган муддатда планга қўшимча 1,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Қурилишнинг техника даражаси оширилди. 85,5 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. Уй-жой, маданий-маиший муассасалар қурилиши кенгайди. 4 минг гектар ер инженерлик системасига кўчирилди. Айниқса, шоли етиштиришни кўпайтириш борасида олға томон катта қадамлар қўйилди. Район илк бор 50 центнерлик маррадан ошди. Ҳисобот даврида она-Ватан 155 минг 475 тонна Қўнғирот шолисини қабул қилиб олди. Бу ўнинчи беш йилликнинг шу муддатидагига қараганда 20 процент кўп демакдир. Чапаев номли, «Равшан», Ажиниёз номли, «Хоразм» совхозларида ҳам йил сайин тобора мўл ҳосил олинмоқда.

Лекин конференция қатнашчилари фақат ютуқларни санаш билан кифояланишмади. Озиқ-овқат программасини амалга ошириш йўлида ҳали ҳаракатга келтирилмаётган резервлар принципиал кўрсатиб берилди. Чунончи, 44 шоликорлик бригадасида қўлга киритилган натижа райондаги ўртача кўрсаткичдан анча паст бўлди. 11 коллектив шоли тайёрлаш планини бажара олмади. Шу туфайли 5300 тона шоли кам етиштирилди.

Шоличиликдаги энг муҳим камчиликлардан бири механизатор кадрлар тайёрлашга эътибор сустлигидадир. Механизаторлар малакасини ошириш, комбайнчилар тайёрлашни кучайтириш лозим. Мана шу нуқсонлар техника воситаларидан оқилона фойдаланилишига, уларнинг икки сменада ишлатилишига имкон бермаётир. Ўрим-йиғим пайтида механизаторларнинг етишмаслиги туфайли кўплаб комбайнлар, ўрим агрегатлари туриб қолмоқда.

Ҳозирги пайтда бригада ва звеноларнинг кўпчилиги нарядсиз усулда ишлаяпти. Уларнинг тажрибаси бу усул ғоят афзал эканлигини кўрсатмоқда. Бироқ, бир қатор хўжаликларда меҳнатни ташкил этишнинг илғор усулларини жорий этишда сусткашлик кўзга ташланмоқда Бу борада район агросаноат бирлашмасининг кенгаши кўп иш қилиши лозимлиги конференцияда алоҳида таъкидланди.

Мутахассислар, бригадирлар, звено бошлиқлари ўртасида хотин-қиз кадрлар салмоғи кам. Конференция қатнашчилари ёш мутахассислар, ўрта бўғин кадрлари билан ишлашдаги нуқсонларни тилга олиб, айрим хўжалик раҳбарларини уларга эътибор бермаётганликлари учун ошкора танқид қилишди. Ғишт заводида, темир йўл станциясида, айрим совхозларда коммунистлар, меҳнаткашларнинг кенг қатлами ўқувга тўла жалб этилмаганлиги, машғулотларни ўтказмаслик фактлари содир бўлаётганлиги кадрларни чиниқтиришга, уларда ўз ишига талабчанликни тарбиялашга салбий таъсир кўрсатаётганлиги алоҳида уқдирилди. Оғзаки сиёсий агитацияни ташкил этишда ҳам юзакичилик, расмиятчилик фактлари содир бўлаётганлиги кўрсатилди.

Конференцияда район партия ташкилоти фаолиятини КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорлари асосида янада жонлантиришга қаратилган қарор қабул қилинди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ИККИ ОЙ ОЛДИН

✦ **ТОШКЕНТ тажриба-механика ремонт экскаватор заводининг Андижондаги филиалида юпқа металл қувурлар тайёрлайдиган янги цех муддатидан икки ой илгари фойдаланишга топширилди. Энди корхонада ҳар йили 100 километрга яқин ана шундай қувурлар тайёрланади. Сермеҳнат жараёнлар такомиллаштирилган машина-ускуналари ёрдамида амалга оширилмоқда.**

ОЗУҚА ЦЕХИ

✦ **БЎЗ районидаги «Партия XXII съезди» совхозида янги озуқа тайёрлаш цехи ишлай бошлади. Бу цех хўжалик ем запасларидан оқилона фойдаланиш имконини берди. Совхознинг бу цехида озуқа махсус ишловдан ўтказилади, турли тузлар ва кислоталар билан бойитилади.**

МАЖБУРИЯТГА ЎЗГАРТИШ

✦ **ХОНҚА районидаги Охунбобоев номли колхоз сут-товар фермасининг оператори Б. Собирова ўз сўзининг устидан чиқди. У ўзига бириктирилган 24 бош сигирдан 4 минг килограмм сут соғиб олди.**

Социалистик мусобақа ғолиби Б. Собирова ана шундай миқдордаги сутни бир йил давомида соғиб олишни режалаштирган эди. Энди у ўз мажбуриятини қайта кўриб чиқди. Йил охиригача ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда яна 300 килограмм сут соғиб олишга қарор қилди.

ШАХСИЙ ПЛАН БАЖАРИЛДИ

✦ **«ГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ» бошқармасига қарашли 40-механизациялашган кўчма колоннанинг тўрт пешқадами шахсий беш йиллик планини муваффақиятли бажарди. Бульдозерчилар З. Суронов, А. Шангутов, В. Шеломухин, экскаватор машинисти С. Дудник ғалаба рапортига имзо чекишди. Бир беш йилликда икки беш йиллик планини бажариш мажбуриятини олган бошқа механизаторлар ҳам шу маррага яқинлашиб қолдилар.**

Саноатда—бригада пудратига кенг йўл

ИМКОНИЯТЛАР ИШГА ТУШГАНДА...

Аҳолига кўплаб ва сифатли гўшт маҳсулотлари етказиб бериш корхонамиз ишчи-хизматчилари ва инженер-техник ходимларининг жанговар шиоридир. Шу сабабли йил сайин зафар қучмоқдамиз. Жумладан, беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили ўтган кварталларида социалистик мусобақада муттасил ғолиб чиқиб, Ўзбекистон ССР гўшт-сут саноати министрлиги, Фарғона шаҳар партия комитети ва шаҳар Совети ижроия Комитетининг кўчма Қизил байроқларини қўлга киритдик.

Рақамларга эътибор қилинг: бугунгача областимиз колхоз-совхозларидан тирик вазнда 673,5 тонна мол, 2000 тоннага яқин қўй-эчки ва бошқа чорва моллари сотиб олиб, уларни қайта ишлаш жараёнида 997,3 тонна гўшт, 530 тонна колбаса ва анча кўп миқдорда эритилган мол ёғи ишлаб чиқардик. Агар буларни сўмлар билан ҳисоблайдиган бўлсак, ўн бир ой давомида 2 миллион 930 минг ўрнига 3 миллион 20 минг сўмлик кенг ассортиментдаги гўшт, ёғ, колбаса, қази-ҳасип маҳсулотлари ишлаб чиқарилди ва айни пайтда шунча миқдордаги маҳсулот тўла реализация қилинди.

Хўш, биз бу ютуқларга қандай қилиб эришдик? Энг аввало шуни таъкидлаш керакки, янги типдаги бригадалар — ягона наряд асосида ишлаб, пировард натижаларга кўра ҳақ тўловчи комплекс бригадаларда меҳнат унумдорлиги бирмунча тез ошиб бормоқда, иш вақтининг зое кетиши камаймоқда, моддий ва меҳнат ресурслари тежаб сарфланмоқда. КПСС Марказий Комитетининг яқинда эълон қилинган «Саноатда меҳнатни ташкил этиш ва уни рағбатлантиришнинг бригада формасини янада ривожлантириш ҳамда самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек, **«Ҳозирги шароитда... бригада формаси корхоналар иши самарадорлигини оширишнинг, меҳнаткашларни ишлаб чиқаришни бошқаришга кенг жалб этиш ва тарбиялашнинг асосий йўналишларидан биридир».**

Шуни ҳисобга олиб, бригадирларни танлаш ва тайёрлашга, уларнинг касб маҳоратларини, иқтисодий билимларини ошириб боришга алоҳида эътибор беряпмиз. Бригадалар ўртасида социалистик мусобақани авж олдириб, латвиялик ва свердловскликларнинг «Ҳар бир иш жойида юксак сифатли меҳнат учун», «Бригада беш йиллик план-топшириғини камроқ ишчи кучи билан бажаради!» сингари ташаббусларни кенг оммалаштириш чораларини кўрдик.

Шунингдек, комплекс ва узлуксиз ишлайдиган бригадаларимиз ишини муқимлаштириш йўлида техника тараққиётига ҳам эътибор беряпмиз. Масалан, корхонамизда дастлабки автомат линия ишга туширилганига 35 йилча бўлиб қолди. Бу линия — колбаса, қази-ҳасип каби маҳсулотлар ишлаб чиқаришни автоматлаштириш йўлида республикамиз тармоқ корхоналари ўртасида қўйилган илк қадам эди. Эндиликда биз уни тобора такомиллаштириб боряпмиз. Натижада ишлаб чиқариш маданияти ортиши билан бирга иқтисодий-техникавий кўрсаткичларимиз ҳам муттасил юксалиб боряпти.

Чунончи, илгари 500 та қўй ва 300 та молни бир сменада сўйиб, қўлдан чиқариш амри маҳол эди. Ҳозир эса бу жараён бор-йўғи уч соатда амалга оширилмоқда. Ана шундай имкониятларнинг ишга туширилиши туфайли шу йилнинг ўзида 133,3 минг сўм фойда олинди. Маҳсулот таннархи 615 минг сўм арзонлашди. Қўлга киритаётган бу ютуқларимизда корхонамизнинг илғор ишчилари қўшаётган ҳисса, шубҳасиз, салмоқлидир. Айни кунларда 1984 йил ҳисобига меҳнат қилаётган Н. Туманов, Н. Ҳасанов, Д. Солиев, Б. Тошпўлатов, М. Жумабоев, Ҳ. Мирзаева, А. Саттаров, А. Муҳаммадиев, Р. Саримсоқов сингари ўнлаб касбдошларим ана шундай илғор ишчиларимиздан.

Мамлакат Озиқ-овқат программасининг муваффақиятли бажарилишига муносиб улуш қўшишга бел боғлаган корхонамиз коллективи меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасини ривожлантириш ва ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини тобора ошириш йўлида бундан буён ҳам меҳнатнинг янги коллектив формаларини такомиллаштириб бораверади.

М. УСМОНОВ,
Фарғона гўшт комбинати ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори, шаҳар Совети депутати.

ХОРАЗМ. Қўшкўпир силикат ғиштлар заводи область қурилишларига ҳар куни юз минг донадан кўпроқ ғишт жўнатмоқда. Янги корхонанинг йиллик лойиҳа қуввати шу беш йиллик охирига бориб 60 миллион донага етказилиши кўзда тутилган. Суратда: завод бош технологи Роҳатой Оллоберганова билан лаборант Гулчеҳра Худоёрова ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқдалар.

Қ. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

«Космос—1513» парвозда

1983 йил 8 декабрь куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-1513» учирилди.

Йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

СОЦИАЛИЗМ ДУНЁСИ

«Социализм дунёси рақамлар ва фактларда. 1982» справочниги нашр этилди. Унга 1949 йилда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ташкил этилган кундан буён ўтган йиллар мобайнида шу кенгашга аъзо бўлган мамлакатларнинг ютуқларига бағишланган кўп фактик материал киритилган. Справочникда социалистик мамлакатлар халқ хўжалиги тармоқларининг 1982 йилдаги ривожланиши, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражасининг ўсганлиги, ташқи иқтисодий алоқалар чуқурлашаётганлиги тўғрисидаги маълумотлар келтирилган. Иловада социалистик мамлакатлар тўғрисидаги жадвал материали, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши билан Европа иқтисодий ҳамжамияти мамлакатларига доир таққослама маълумотлар берилган.

Справочник Сиёсий адабиёт нашриётида босиб чиқарилди.

(ТАСС).

ЖУРНАЛИСТ ЎЙЛАРИ

МЕҲНАТ УНУМИ

Бугунги кунда мамлакатимиз олдида турган иқтисодий ва социал ривожланиш вазифаларини ҳал қилишда меҳнат унумдорлигини жадал ўстириб боришдан муҳимроқ йўл йўқ. Бунга техника ва технологияни узлуксиз такомиллаштириб бориш, меҳнатни тўғри, интенсив ташкил этиш ва унинг чинакам ижодийлигини таъминлаш туфайли эришиш мумкин.

КПСС XXVI съезди ва партия Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленуми материалларида меҳнат унумдорлигини оширишга алоҳида эътибор берилди. Дарвоқе, йиллар ўтган сайин меҳнатимиз мазмун-мундарижаси кескин бойиб боряпти: қўл меҳнати жараёнлари қисқармоқда, инсон саломатлигига таъсир қилувчи айрим оғир ва зарарли ҳоллар тубдан камаймоқда. Масалан, сўнгги йилларда республикамиздаги 142 цех ва участкада 207 та комплекс автоматлашган ва механизациялашган поток линиялар ўрнатилди. Иқтисодий самарадорлиги 240 миллион сўмлик 55 та ихтирочилик ва рационализаторлик таклифлари жорий этилди. Муваффақиятли ўзлаштирилган 10 мингдан кўпроқ фан-техника тадбирлари ҳисобига 6 минг киши-кун тежаб қолинди, 75 миллион сўмлик йиллик иқтисодий самара олинди.

Маълумки, КПСС Марказий Комитети халқ хўжалиги самарадорлигини ошириш учун ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва механизациялаштиришга, айниқса оғир ва ноқулай меҳнат жараёнларида юк кўтариш-тушириш воситаларининг янги турларини яратишга, уларни жадал ўзлаштиришга даъват этмоқда.

Бироқ ҳали республикамизда ишчиларнинг муайян қисми ҳануз қўл меҳнати билан банд эканлиги сир эмас. Бу, хусусан, давримизнинг психологик-жисмоний талаблари даражасидан орқада қолаётган кўпгина ёрдамчи ишлаб чиқариш тармоқларига тааллуқлидир. Ҳолбуки, янги техникадан кенгроқ, унумлироқ фойдаланиш инсон жисмоний зўриқишини енгиллаштириш билан бирга, унинг иш қобилияти, касб маҳорати ва билим доирасини ҳам такомиллаштириб боради.

Шу муносабат билан турли категориядаги кишилар меҳнати характерини комплекс тадқиқ қилишда кўп сонли мутахассислар, физиолог ва психологларнинг куч-ғайратини бир жойга тўплаш керак, деган фикрлар туғиляпти. Бу, айниқса потокли, конвейерли ишлаб чиқаришга дахлдор таклиф. Бунда ишлаб чиқариш жараёнлари қанчалик мукаммал, комплекс автоматлашган сайин инсон асаб системасида ҳам шунчалик зўриқиш пайдо бўлиши аён.

Фан-техника тараққиётининг тобора тез ривожланиши билан содир бўлаётган бундай вазиятларнинг субъектив сабабларига барҳам беришда аввало корхоналар, машина ва ускуналарни лойиҳалаштириш босқичидаёқ меҳнат шароити, санитария-гигиена талабларини ҳар тарафлама инобатга олиш керак бўлиб турибди.

Республикамиз корхоналарида бу борада анчагина ижобий тажрибалар мавжуд. СССР 50 йиллиги номли «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнатни нормалаш ва унга ҳақ тўлаш, кадрлар малакасини ошириш сингари муҳим социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш йўлида физиолог ва гигиена ходимларининг илмий таклифлари кенг қўлланилмоқда. Корхонада меҳнат зўриқишлари салбий таъсирини камайтириш учун дам олиш соатларининг физиологик режимлари жорий қилинди, уларга уйғун куй-қўшиқлар танланди, ишлаб чиқариш гимнастикаси (физкультура машқлари) одат тусига кирди. Натижа яхши бўлди: бирлашмада ишлаб чиқаришга жорий этиш юзасидан белгиланган барча тадбирлар тўла бажарилди. 80 та махсус ва автоматлашган агрегатлар, ярим автоматлар, термик ишлов берувчи 6 та автоматлашган жараёнлар, механик ишлов бериш билан бирга деталларни йиғувчи ва пайвандловчи 8 та механизациялашган поток линия, 10 та саноат роботлари жорий этилди. Анчагина технологик ускуналар модернизация қилинди, барча участкаларда кўтарма-транспорт механизмлари монтаждан чиқарилди. Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришни механизациялаш ва меҳнат унумдорлигини ўстириш даражасини кескин ошириш имконини берди.

Тошкент авиация, «Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмалари, Наманган абрли газламалар комбинати ва бошқа бир қатор корхоналарда ҳам медицина гигиенаси ходимлари, психолог ва физиологлар тавсияси билан меҳнат жараёнларини такомиллаштириш ҳисобига ишлаб чиқариш самарадорлиги ортиб бормоқда. Бу корхоналар Тошкент политехника, автомобиль транспорти ва йўллари институтлари сингари олий ўқув юртлари, «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, шунингдек, Москвадаги илмий-тадқиқот институтлар билан мустаҳкам ижодий алоқалар ўрнатишган.

Шуни қувонч билан таъкидлаш керакки, ҳозир совет физиологияси ва психологияси олиб бораётган илмий-тадқиқот ишлари юксак кўтарилиш палласида турибди. Агар бундан 25 йил муқаддам мутахассисларимиз ўз диққат-эътиборларини оғир жисмоний иш бажарувчи инсон организмидаги ўзгаришларга қаратган бўлишса, эндиликда фан ва техника тараққиёти билан улар меҳнат жараёнларининг ҳали маълум бўлмаган бошқа томонларига, айниқса, асаб системаси фаолиятига жиддий эътибор қилмоқдалар. Асосий ва ёрдамчи иш жараёнларидаги меҳнат сарфини илмий жиҳатдан нормалаш, касб-ҳунар ўқуви методларини ишлаб чиқиш, «Инсон ва ишлаб чиқариш» системаси бошқарувининг энг мақбул принципларини яратиш борасида ижодий изланишлар олиб боришяпти.

Чиндан ҳам ҳали қилинажак ишлар кўп. Масалан, меҳнатни нормалаш муаммосини олинг. Тўғрисини айтганда, бу жараён жуда секинлик билан амалга оширилмоқда. Нега? Чунки, инсон меҳнат фаолиятининг соат сайин ўсишида организмдаги турли ўзгаришларни (реакцияларни) ўрганиш юзасидан ҳали ягона методик қўлланма ишлаб чиқилмаган. Тажрибалар, тадқиқотлар ўртасидаги тафовутларни умумлаштиришга имкон берувчи дурустроқ назарий асослар йўқ. Меҳнат кишилари организмига ишлаб чиқариш омилларининг таъсир ўлчовлари ноаниқ. Зеро, худди шундай жиддий тадқиқотларни лаборатория шароитларидаги сингари бевосита корхоналарда, цехларда, ишчи зоналарида ҳам изчил, дадил олиб бориш вақти келди.

Тўғри, бундай чуқур, кенг қамровли тадқиқотлар олиб боришнинг уддасидан ҳамма ташкилот ёки муассаса ҳам чиқавермайди. Лекин ишимиз самарадорлигини ошириш йўлида дахлдор бўлган барча нуфузли ташкилот ва муассасалар фаолиятини мувофиқлаштирмоқ, улар ишлаб чиқараётган таклиф ва тадбирларни ҳаётга жадал жорий этмоқ керак. Бунда шубҳасиз, кўп сонли физиолог ва психологлар отряди меҳнати якунларидан яхшироқ фойдаланиш ўринлидир. Ҳолбуки, ҳозир уларнинг кўпчилиги на тажриба базасига, на керакли приборларга эга бўлган тор доирадаги тармоқ лабораториялари ва бўлинмалардагина иш олиб боришяпти.

Шуни таассуф билан таъкидлаш керакки, айрим цехлар, участкалар ва иш жойларида ишлаб чиқариш жароҳатлари ва касб касалликлари процентида ҳали кескин камайиш сезилмаяпти. Ҳар хил «имтиёз»лар ва «ноқулай меҳнат шароитлари»га тўланаётган қўшимча моддий харажатлар ошиб боряпти. Корхона, муассаса ва ташкилотлар раҳбарлари ишимизнинг бу томонларига етарли аҳамият бермаётганлиги халқ хўжалиги тармоқлари учун анча қимматга тушмоқда.

Савол туғилади: корхоналарда янги техника, технология жараёнларини ўзлаштириш ва реконструкция қилиш ишлари планлаштирилаётган чоғда бир йўла — меҳнат шароитини конкрет яхшилашга имкон берувчи бошқа (турли хил шовқин-сурон, газ ҳидлари, чанг-чунгларни йўқотиш каби) тадбирларни ҳам планлаштириб олиш мумкин эмасмикан?

Техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар ва ишчи меҳнатини механизациялаш даражаларини қамраб олувчи планларни-чи?

Ишлаб чиқариш воситалари ҳолатини муттасил яхшилаб боришга эришиш ва уни қатъий назорат қилиш тадбирлари-чи?

Бунинг устига йирик саноат корхоналари зарур замонавий аппаратлар билан жиҳозланмоғи, етакчи мутахассислар ва мақбул санитария-гигиена лабораторияларига эга бўлмоғи керак.

Яна бир масала: кўпгина бирлашмалар ва корхоналарнинг раҳбарлари ишлаб чиқаришнинг моддий сарф-харажатида ҳамон эскича ўлчовларга асосланишяпти. Чунончи, улар маблағларнинг каттагина қисмини асосий ишлаб чиқаришга ажратиб, ёрдамчи ишлаб чиқаришни қисиб қўйишмоқда. Ҳозир республикамизда маблағларнинг 80 проценти асосий ишлаб чиқаришни, 20 процентигина эса ёрдамчи ишлаб чиқаришни механизациялашга ажратилаётганлиги ҳаммага маълум. Натижада шу йилнинг биринчи ярмида фан-техника тараққиётининг барча йўналишлари юзасидан конкрет топшириқларга эга бўлган министрлик ва идораларнинг 22 таси давлат планларини бажармади.

Жамиятимиз ижтимоий самарадорликни оширишда меҳнат шароитини яхшилашга биринчи даражали иш деб қарамоқда. СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети қошидаги илмий-тадқиқот институти томонидан меҳнат шароитини яхшилаш тадбирларининг иқтисодий самарадорлигини аниқловчи махсус қўлланма ишлаб чиқилганига анча бўлди. Таассуфки, ундан кўпчилик фойдаланмаётир. Шу боисдан ҳам кўпинча айрим янги корхоналар ишга туширилиши биланоқ турли баҳоналар бошланиши табиий: «йўл қўйилган камчиликларни тузатяпмиз», «меҳнат шароитини яхшилаб олайлик» ва ҳоказо.

Бу — ҳозирги кун ишбилармон кишиларининг гапи эмас. Қурилаётган ёки реконструкция қилинаётган қувватларда меҳнат шароити қандай бўлишини олдиндан чуқур ўйлаб кўриш, ҳисобга олиш, назорат қилиш наҳотки мумкин эмас? Эҳтимол, бу борада янги қувватларни қабул қилиб олаётган давлат комиссиялари, назорат органлари масъулиятини ошириш лозимдир.

Ҳар бир корхона, ҳар бир цех, ҳар бир бригадада юксак меҳнат унумдорлиги учун барча шарт-шароитни яратиб бериш бизнинг умум вазифамиз, умумбурчимиздир.

Номоз САЪДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

Қарши районлик М. Чориев редакциямизга йўллаган мактубда «Тошкент — Душанба» маршрути бўйича қатнайдиган 180-поездда йўловчиларга кўнгилдагидек хизмат кўрсатилмаётганлиги ҳақида хабар қилинган эди.

Ушбу шикоят хати текшириш ва чора кўриш учун ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛ БОШҚАРМАСИга юборилган эди. У ердан олинган жавобда газетхон мактубида баён этилган фактлар тасдиқлангани ҳақида маълум қилинади. Инструкцияни бузганлиги учун вагон проводниги Эшонқулов ишдан бўшатилди, поезд бошлиғи Ғанижоновга эса бригада коллективида тарбиявий ишлар бўшаштириб юборилгани кўрсатиб ўтилди.

* * *

«Райондаги 80-қурилиш-ремонт бошқармаси бошлиғи А. Мисиров хизмат вазифасини суиистеъмол қилиб, молиявий камчиликларга йўл қўймоқда». (Яккабоғ районлик Р. Рашидов хатидан).

Мазкур шикоят юзасидан текшириш ўтказган ЯККАБОҒ РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИдан олинган жавобда, жумладан, шундай дейилади:

— Ҳақиқатан ҳам А. Мисиров 80-қурилиш-ремонт бошқармасига бошлиқ бўлиб келганидан сўнг ташкилотнинг хўжалик ва молиявий ишларига эътиборсизлик билан қараган, натижада бир қатор камчиликларга йўл қўйган. Жумладан, ўзига яқин кишилар — укаси А. Мисировни ва жияни А. Холиқовни шу ташкилотнинг масъулиятли ишларига тайинлаган. Шунингдек, прораблар А. Раҳмонов, Б. Нормуродов, Б. Бойназаровларнинг айби билан қурилиш материалларининг талон-торож бўлиши ҳамда бажарилмаган ишларни бажарилди деб кўзбўямачиликка йўл қўйилганлиги ҳам аниқланди.

Текшириш натижалари район ижроия комитети мажлисида 80-қурилиш-ремонт бошқармаси бошлиғи, прораблар ва бошқа мутахассислар иштирокида батафсил муҳокама қилинди. Райижроком ташкилот бошлиғи А. Мисировга келтирилган 4533 сўмлик моддий зарарни айбдор шахслардан ундириб олиш, қурилиш материалларини талон-торож бўлишига йўл қўйган, хўжалик ва молиявий интизомни бузган прораблар — Б. Нормуродов, А. Раҳмонов, Б. Бойназаровларга нисбатан қаттиқ маъмурий чора кўриш, қариндошлари А. Мисиров, А. Холиқовларни масъул вазифаларидан озод қилишни топширди.

А. Мисиров, А. Холиқовлар вазифаларидан бўшатилди. Ташкилотга етказилган моддий зарарнинг кўпчилик қисми айбдорлардан ундирилди.

Сўз — хўжалик раҳбарларига

ОЛТИН ЧАНОҚЛАР

Пахта йиғим-терими якунловчи паллага кирди. Республикамизнинг 6 миллион тонналик «оқ олтин» бунтларига ғалаба байроғи қадалишига саноқли кунлар қолди.

Кўп йиллик тажриба кўрсатдики, пахта йиғим-терими охирлаган сари нобудгарчиликка қарши кураш алоҳида аҳамият касб этади. Бир чигит пахтанинг нобуд бўлишига йўл қўйишимиз мумкин эмас. Хўш, амалда қандай аҳвол юз беряпти? Ҳали чаноқларда қолиб кетган, эгатлар оралиғида тўкилган пахта анчагина бор. Кечроқ очилган пахтачи? Кўсаклар бағридагисичи? Йўллар-йўлкалар, уватлар, хирмон жойларнинг атрофларида ҳам пахта сочилиб ётибди. Тўғри, тўкилган ва сочилган пахтани зудлик билан териб олиш, тозалаб пунктларга жўнатиш чоралари кўриляпти. Бу борада ҳурматли қариялар, меҳнат ва уруш ветеранлари, ўқувчилар биз, пахтакорларга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Халқ назоратчиларининг кўмагини ҳам ҳар қадамда сезиб турибмиз.

Бизнинг колхозимиз йиллик пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарди. 1550 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36 центнердан зиёд хирмон кўтардик. Сорт юқори бўлди. Йигирма кундан буён социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширяпмиз. Ютуғимизнинг сири шундаки, биз йиғим-теримни ғоятда уюшқоқлик билан ўтказмоқдамиз. Айни кезда мавсум бошидан буён нобудгарчиликка қарши қаттиқ кураш олиб боряпмиз. Хўжалигимиз бўйича ҳосилдорликни гектар ҳисобига 42 центнерга етказамиз. Демак, ҳам теримни янада тезлатамиз, ҳам исрофгарчиликка асло йўл қўймаймиз.

СССР Давлат мукофоти лауреати Тўланбой Халилов, Фозилжон Иброҳимов, Абдувоҳид Мўминов, Абдураҳим Халиловлар бошчилик қилаётган бригадалар йиллик пахта тайёрлаш планларини бажарганларига кўп бўлди. Шунга қарамай, кунлик суръатни бир дақиқа ҳам сусайтираётганлари йўқ. Аксинча, бригадаларнинг аъзолари йиғим-терим роса қизиган кезлардагидек, кунларни тунларга улаб, зарбдорларча меҳнат қилмоқдалар.

Кўпмингкилограммчи теримчиларимиздан миннатдормиз. Улар оғир келган бу йилги шароитда чинакам қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Чевар теримчиларимиздан Майрамхон Салимова, Муяссархон Нурматова, Чўлпоной Қаюмова, Мубораххон Тўланова, Дилфузахон Мўминоваларнинг ҳар бири шу кунгача хирмонга 11-13 тоннадан пахта топширдилар. Ҳамон жўшқин ғайрат ва фидокорлик билан ишламоқдалар. Бир сўз билан айтганда, теримчилар, механизаторлар, ёрдамчилар — ҳамма борлиқ ҳосилни иложи борича тезроқ саранжом-саришталаб олиш учун зўр ғайрат-шижоат билан ишламоқдалар.

Шу ўринда йиллик планларини муддатидан олдин бажариб, пахта ҳосилдорлигини 45 центнерга қадар кўтарган Т. Халилов ва Т. Шаҳобиддиновлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг иш услубига тўхталиб ўтмоқчиман. Бу бригадаларда терим конвейер усулида олиб борилмоқда. Бригада бошлиқлари ҳамиша иш бошида туради. Ғўза қаторлари теримчиларга биркитиб чиқилган. Улар чаноқларда қолган, ерга тўкилган пахтани ҳам, кўсакларни ҳам териб кетадилар. Теримчилар ҳам бир-бирларининг ишларини назорат қилиб борадилар. Ҳосилнинг чала терилишига йўл қўймайдилар. Пахта ва кўсак карта бошида қабул қилиб олиниб, сўнгра кўсак чувиш агрегатидан чиқарилиб, пунктга жўнатилади.

Бизнингча, ҳамма жойда йиғим-теримни конвейер усулида ташкил этиш мақсадга мувофиқдир.

Биз активларимиз билан маслаҳатлашиб олдик. Пахта йиғим-теримини сира сусайтирмаган ҳолда агротехниканинг кузги-қишки тадбирларини изчиллик билан амалга ошириш ва уни тезроқ, сифатли қилиб ўтказишни муҳим вазифалардан бири қилиб қўйдик. Давлат томонидан ажратилган минерал ўғитларни ташиб олиш, органик ўғитлар тайёрлашга эътиборни кучайтирмоқдамиз. Шу мақсадлар учун зарур ишчи кучлари, транспорт воситалари ажратилди. Улар пахта йиғим-терими билан боғлиқ бўлган ишлардан мустаснодир, албатта.

Шу кунларда меҳнат интизоми ҳар қачонгидан кучайтирилмоғи, одамларга талабчанлик оширилмоғи, дала ишлари илғорлари меҳнатларига яраша рағбатлантирилиб борилмоғи зарур. Хўжаликларнинг раҳбарлари тер тўкиб ишлаётган кишиларга ғамхўрлик қилиб, маданий-маиший шароитлар яратиб беришлари даркор.

А. МУЛЛАЕВ,
Андижон область, Москва районидаги «Правда» колхози раиси.

Ёзувчи ва замон

Назир САФАРОВ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси.

ҚЎРҚҚАН ОЛДИН МУШТ КЎТАРАР...

Замонамиз нотинч. Бугунги кунга келиб жаҳон майдонида икки йирик давлат: бири сулҳ учун, тинчлик учун, халқлар бахт-саодати учун, иккинчиси эса, жаҳонга ҳукмронлик қилиш учун бетиним курашмоқда. Бири ер юзини яшнатишни, халқларнинг аҳил-тотув яшашини ва порлоқ истиқболни кўзлаб иш қилаётган бўлса, иккинчиси ўжарлик билан қурол-аслаҳаларини пеш қилмоқда. Инсоният учун таҳлика солувчи янги-янги ракеталар ишлаб чиқмоқда. Бизга маълум, XX асрда зўравонлик кетмайди. Инсоният ҳаёти шундай бир тарихий тараққиётга эришдики, бу босқичда истиқомат қилаётган ҳар бир замондошимиз ҳаётга теран назар ташлайди ва унга шахсий муносабатини билдиради. У ўз орзу-истаклари учун, фарзандларининг келажаги учун курашишга қодир. Бугунги кунда жаҳон аҳли Америка империалистларига қарши бежиз норозилик билдираётгани йўқ. Аммо, Америка маъмурлари жаҳон халқларининг хоҳиш-иродасига қарши бориб, тобора уруш хавфини кучайтирмоқда, тинчликсевар халқларнинг нафратига қолмоқда. Америкалик урушқоқларнинг бебошлиги туфайли дунё нотинч. Ер курраси қалқиб турибди. Ўта даҳшатли фалокат кишилар ҳаётига хавф солмоқда. Лекин биз тасаввур қила оламизки, бу фалокат нафақат кишилар ҳаётига, балки ер куррасининг ўзига ҳам таҳдид солади. Шунинг учун ундан қутулиш чораларини излаб топамиз. Шунинг учун ана шу хавфни туғдираётганлардан норози бўламиз. Ахир инсоният неча асрлар мобайнида барпо этган моддий ва маънавий бойликлар айрим кишиларнинггина манфаати деб кўкка соврилиши адолатдан бўладими? Мабодо ядро уруши бошланса, ер юзининг бирор нуқтаси тинч қолишига ким кафолат бера олади?!

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Ю. В. Андропов Баёнотида бу масалалар очиқ-ойдин кўрсатилган, АҚШ билан НАТОнинг бутун ҳаракати ялпи қирғинга олиб келиши турган гап эканлиги таъкидланган. Совет Иттифоқи ва унинг иттифоқчилари чегаралари яқинига жойлаштирилаётган ядровий ракеталар, — деди Ю. В. Андропов, — мутлақо Ғарбий Европани ҳимоя қилиш учун мўлжалланган эмас, унга ҳеч ким хавф солаётгани йўқ. Американинг ракеталари Европа ерида жойлаштирилиши билан Европанинг хавфсизлиги мустаҳкамланмайди, балки АҚШ Европа халқлари бошига фалокат солиши реал хавфи кучаяди...

Шу кунгача, вайроналик кўрмаган, тинч аҳолиси қирғинга учрамаган америкаликлар уруш даҳшати нималарга олиб келишини амалда кўрган эмаслар. Рейган ва унинг шериклари Совет ҳокимияти ҳамда социалистик давлатларни тугатиб — коммунизмга бутунлай барҳам бериш мақсадида ядро урушини бошламоқчи. Улар бу мудҳиш ялпи қирғин тайёрлигини ошкора амалга оширишга киришдилар. Аммо; Совет давлати тинч-тотув яшашнинг байроқдори сифатида бир эмас, бир неча бор АҚШ ва НАТО урушқоқларини инсофга чақириб, ҳал қилиниши лозим топилган масалаларни музокара йўли билан ечишга даъват қилиб келдилар. Уларнинг даъвосича Европада Совет Иттифоқи томонидан мавжуд хавф-хатар сезилаётган эмиш ва ана шу Европани гўё ҳимоя қилиш учун АҚШ ядро қуролларини Ғарбий Германияга, Англия ва Италияга жойлаштираётган эмиш. Жуда ҳийлакорона тадбир. Совет халқлари уруш жабру жафосини бошидан кечирган. Шунинг учун ҳам биз урушга тиш-тирноғимиз билан қаршимиз. Лекин, америкалик жаноблар нимагадир бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўришни исташмаётир. Кимки, ҳар қандай даъво ва шиорлар остида инсоният бошига мусибат солса, у ҳеч қачон кечирилмайди!

Ҳар ҳолда америкалик жаноблар коммунизмга қарши ядро воситасида бу тарзда кураш олиб боргунча 12 миллион ишсиз ватандошининг тақдирини ўйлаб кўрса фойдали бўлур эди. Бизнинг мамлакатимиз аввал бошдан то ҳозиргача ва бундан кейин ҳам меҳнаткашларнинг фаровон ҳаёт кечириши учун, инсоният истиқболи учун, ҳамдўстлик ва биродарлик учун курашди ва курашаверади.

Сир эмас, ҳозирги ҳар бир замонавий ракеталар яратишга сарфланаётган маблағ ҳазилакам миқдорни касб этмайди. Мана шулар эвазига қанчадан қанча уйлар, мактаблар, болалар боғчалари ва кинотеатрлар қуриш мумкин. Масалан, замонавий танк нархига 30 минг бола ўқийдиган мактаб, биттагина «Трайдент» сув ости кемасига кетадиган маблағ эвазига икки миллион киши яшагулик уй-жой қуриш мумкин. Бизга ҳарбий қурол-аслаҳа керакми ёки фаровон турмуш? Ана шунинг учун ҳам ўртоқ Ю. В. Андропов Баёнотини жаҳон халқлари чин кўнгилдан маъқуллади ва маъқулламоқда. Урушга қарши ҳаракат кун сайин, соат сайин авж олиб бормоқда.

Халқимизда қўрққан олдин мушт кўтарар, деган мақол бор. Мушт кўтариш Рейган маъмуриятига жуда хос бўлиб қолди. Аввал улар андишанинг отини қўрқоқлик, деб англашди чамаси. Йўқ, ундай эмас. Совет халқи ўзини, нафақат ўзини, балки ер юзида тинчликни ҳимоя қилишга ҳам қодир мамлакат. Бизнинг мақсадимиз тинчлик, инсоният дунёсини ядро уруши хавф-хатаридан қутқазиб қолишдир. Сиз — урушқоқ НАТОчилар, бизни ҳимоя-мудофаа чорасини кўришга мажбур қилдингиз. Ҳали ҳам кеч эмас, эсингизни йиғиб олинг, сўнгги пушаймон — ўзингга душман, дейдилар.

Рақибимиз айёр. Ҳушёр, яна ҳушёр бўлмоғимиз, маккор душман зарбасига етиб ортадиган ўнгарилмас зарбага тайёр турмоғимиз керак. Жонажон Коммунистик партия, Совет ҳукумати тинчлик учун, азиз Ватанимизни, дунёни ядро қуроли вайронгарчилиги, ялпи қирғин офатидан сақлаб қолиш учун зудлик билан кўраётган жавоб тадбирларини маъқуллаймиз, қўллаб-қувватлаймиз. Ватанимизга эзгу, садоқатли меҳнатимиз билан мамлакатимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлаш учун ҳар бир совет кишиси ўз имкониятларини тўла ишга солмоғи керак. Совет кишилари Улуғ Ватан уруши йилларида, ғалабадан кейинги меҳнат фронтида ўз мактабларини яратган фидоийлардир. Ўзбекистон халқининг, айниқса, 1983 йилги олти миллион тонналик «оқ олтин» хирмонини яратиш учун олиб борган кураши, халқимиз бир жон-бир тан бўлиб бирлашганда нималарга қодир эканлигини кўрсатди. Меҳнат фронтининг ўзига хос мактабини яратди.

Олти миллион тонна «оқ олтин»ни барпо қилиш, йиғиб-териб олишда катта-ю кичик, эркак-аёл шарафли — оғир меҳнат синовидан муваффақиятли ўтмоқдалар. Охирги марра яқин. Ишонамиз, сўнгги мисқоллар ерда қолмайди. Олти миллионли осмонўпар хирмонимиз муҳайё бўлишига оз қолди!

Йўқолсин ядро уруши илҳомчилари!

Яшасин тинчлик!

ИККИ ПЛАНДАН ЗИЁД

ҚАШҚАДАРЁ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қўриқ Ульянов райони ингичка толали пахта тайёрлашда областда салмоқли ўринни эгаллайди. Район чўлқуварлари ҳар йили қимматбаҳо хом ашё салмоғини кўпайтиришга эришмоқдалар. Бу йил заршунослар она-Ватан хазинасига 43 минг тоннадан зиёд ингичка толали пахта етказиб бериб, бу соҳадаги план ва социалистик мажбуриятларни ошириб бажардилар. Бу кўзда тутилганидан 23 минг тонна кўпдир. Ҳосилнинг асосий қисми юқори сортларга топширилди. Улкан хирмонга «III Интернационал», «Партия XX съезди» «Қашқадарё», Дзержинский номли, «Ғалаба» ва «15-А» совхозларининг азамат пахтакорлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Бу хўжаликлар ингичка толали пахта тайёрлаш бўйича план ва мажбуриятларини ошириб адо этдилар.

Район хўжаликларида ипак пахтани машиналарда теришга алоҳида эътибор берилди. 32 минг тоннадан зиёд пахта «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Шунинг 90 процентини ипак пахта ташкил этади.

— Пахтакорларимизнинг сўзи билан иши бир, — дейди район партия комитетининг биринчи секретари Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Абди Умиров, — Беш йилликнинг учинчи йилида давлатга икки пландан кўпроқ пахта етказиб беришдек юксак мажбурият олган эдик. Заршуносларимиз аҳдига вафо қилдилар. План ва мажбуриятлар ошириб бажарилди.

М. КАРОМОВ.

ҲАММАНИНГ ЎРНИ ПАХТАЗОРДА

● ЯККАБОҒ. Ҳурматли отахонлардан Турсун Ёров, Шариф Тўраев, Норбобо Ёров, Раҳмон Худойқуловлар пахта йиғим-теримида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Яккабоғ қишлоғи ишчи-хизматчилари, маҳаллий Совет депутатлари, уй бекаларидан 400 киши «Марксизм», «Шарқ юлдузи» колхозлари пахтакорларига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Ш. МАҲМУДОВ.

● БУХОРО. «Янги турмуш» колхозининг Ҳожи Қандов бошлиқ бригадаси 420 тонна пахта тайёрлаб, йиллик планини муддатидан илгари адо этган эди. Эндиликда 500 тонналик маррани забт этиш мусобақаси кучайтирилмоқда. Р. Ҳайитова, Н. Иноятова, Д. Раҳимова, М. Турсунова сингари кўпмингкилограммчи теримчилар ҳамон мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Б. РАЖАБОВ.

✦ БАҲОРИСТОН. «ВЛКСМ XVII съезди» совхози чўлқуварлари 10 минг тонналик «оқ олтин» бунтига ғалаба байроғи тикиш учун курашмоқдалар. Хўжалик тайёрлов пунктига 8 минг тонна дурдона топшириб, йиллик планини бажарганига анча бўлди. Ҳосилдорликни гектар боши ҳисобига 35 центнерга кўтариш кун тартибига бош масала қилиб қўйилди.

О. ЎЛЖАЕВ.

● ШЎРЧИ. «Партия XXIII съезди» колхозининг чевар теримчилари фидойилик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Г. Мўминова, Г. Маматқулова, М. Сатторова, Н. Дониева ва бошқа илғорлар 6—8 тоннадан пахта териб хирмонга топширдилар. М. Мирзаева, Ҳ. Иброҳимова, Г. Имомова, Ҳ. Қурбоноваларнинг терган пахтаси 9—10 тоннага етди. Чевар теримчилар бошқаларга нисбатан кўп пахта териб, катта хирмонга муносиб улуш қўшмоқда.

М. ТАНГИРОВ.

✦ ҒИЖДУВОН. Карл Маркс номли колхозда қишлоқ хўжалик экинларидан бўшаган ерларни минерал ва органик ўғитлар билан ўғитлаб, шудгорлаш тезкорлик билан олиб борилмоқда. Қисқа вақтда 28 гектар майдон шудгорлаб қўйилди. Азамат механизаторлар кунлик графикларни ортиғи билан бажармоқдалар.

Т. ҲАМРОЕВ.

* * *

Жамоатчи мухбирлардан М. Абдуллаев (Олтинкўл райони), О. Маҳмудов, (Яккабоғ), О. Комилов (Ғиждувон), Р. Жуманиёзова (Хўжаобод), Т. Анорбоев (Марҳамат), Г. Қўшақова (Пайариқ), Х. Жумаев (Ангор) ўртоқлар ҳам шу куннинг долзарб вазифалари ҳақида хабарлар йўллаганлар.

ИЧКИ РЕЗЕРВЛАР ҲИСОБИГА

«Облсельстрой» Фарғона трести ёрдамчи хўжаликларининг маҳсулот турлари кўпайди. Улар ишчи ошхоналари ва болалар боғчаларига сабзавотдан ташқари сут, гўшт, тухум, асал ҳам етказиб бера бошлади. Трестнинг ҳар бир механизациялашган колоннасида ферма вужудга келтирилди. Бунинг учун қурувчилар хизматини ўтаб бўлган иморатларни янгиладилар, қурилиш чиқитларидан охирлар ясадилар, ем-хашак тайёрлайдиган механизациялашган эски ускуналарни реставрация қилдилар.

Қишлоқ қурувчилари ёрдамчи хўжаликларни кенгайтиришни мўлжалламоқдалар. Улар чўчқачилик ва куркачилик фермалари, мевали боғларни барпо этишмоқчи. Жамики қурилиш ишларини чиқитлардан фойдаланиб бажариш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

ВСИП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУДАПЕШТ. Бу ерда Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Янош Кадар раислигида ВСИП Марказий Комитетининг пленуми бўлди. МТИ агентлигининг хабар беришича, пленум халқаро аҳволнинг актуал масалалари тўғрисида ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг докладини муҳокама қилган ва маъқуллаган. ВХР халқ хўжалигини ривожлантириш планининг лойиҳаси ва мамлакатнинг 1984 йилги давлат бюджети лойиҳаси муҳокама этилиб, маъқулланди.

ИНТЕРВЕНЦИЯ ДАРҲОЛ ТЎХТАТИЛСИН!

ПРАГА. Жаҳон касаба союзлари федерацияси Ливанда тинчликни сақлаб турувчи мамлакат миллий озодлик кучларининг позициялари Америка авиацияси томонидан ёппасига бомбардимон қилинганлигини қатъиян қоралайди, дейилади федерациянинг бу ерда тарқатилган баёнотида.

АҚШ билан Исроилнинг Ливандаги яна бир ваҳшиёна агрессив хуружи Вашингтон билан Тель-Авив ўртасида яқинда қайта тузилган «Стратегик иттифоқ» Яқин Шарқдаги тинчликка қарши қаратилганлигини яна тасдиқлади, дейилади ҳужжатда.

ГДР ХОТИН-ҚИЗЛАРИ ЯДРО ТЕЛБАЛИГИГА ҚАРШИ

БЕРЛИН. Германия Демократик хотин-қизлар иттифоқи халқаро демократик хотин-қизлар федерациясига аъзо бўлган куннинг 35 йиллиги муносабати билан Берлинда хотин-қизларнинг оммавий намойиши бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари янги урушнинг олдини олиш учун, Америка империализми ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари ўтказаётган милитаристик йўлга қарши курашишга азму қарор берганликларини изҳор этдилар. «Барча кучларни ядро урушига қарши, тинчликни сақлаш учун курашга қаратайлик!» шиори остида ўтган митингда Европадаги 15 та мамлакат ва Ғарбий Берлин хотин-қизлар ташкилотларининг вакиллари, жумладан Совет Иттифоқи делегацияси иштирок этди.

ГЕРМАНИЯ КОМПАРТИЯСИ РАҲБАРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БОНН. Германия Коммунистик партиясининг раиси Герберт Мис Ғарбий Германиянинг прогрессив Прессе-агентур (ППА) ахборот агентлигининг мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андроповнинг Ғарбий Европада Американинг ўртача олисликка учириладиган ракеталари жойлаштирила бошланганлиги муносабати билан эълон қилган Баёнотида АҚШ ва НАТОнинг мана шу хатарли хатти-ҳаракатлари натижасида вужудга келган вазиятга принципиал баҳо берилган.

Герберт Мис ГФРда «Першинг-2» ракеталари жойлаштирила бошланганлиги СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар хавфсизлиги учун жиддий таҳлика вужудга келтиришини айтди. (ТАСС).

БУГУН — ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ КУНИ

ИНСОН ЯШАШ УЧУН ТУҒИЛАДИ

Бугун жаҳон жамоатчилиги инсон ҳуқуқлари кунини нишонламоқда. 1948 йилнинг 10 декабрида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси Инсон ҳуқуқлари умумий декларациясини қабул қилган эди. Мана, 35 йилдирки, Инсон ҳуқуқлари декларацияси амал қилиб келяпти. Лекин унга қандай амал қилиняпти? Буни биргина меҳнат қилиш ҳуқуқи мисолида ҳам кўриш мумкин.

Меҳнат қилиш ҳуқуқи икки социал системада — социализм билан капитализмда бир-биридан жиддий фарқ қилади. Социализмда, масалан, Совет Иттифоқида ярим асрдан кўп вақт бўляптики, ишсизлар йўқ. Капитализмда эса, жумладан энг ривожланган капиталистик мамлакатларда ҳозирги пайтда қарийб 30 миллион ишсиз бор.

Совет Иттифоқида инсон ҳуқуқлари социалистик давлатимизнинг Асосий Қонуни — СССР Конституциясида гарантияланган. Партия ва ҳукуматимиз совет кишиларининг ҳуқуқларини тўла таъминлаш учун тинчликни мустаҳкамлаш ва ядро урушининг олдини олиш йўлида собитқадамлик билан кураш олиб бормоқдалар. Мустаҳкам тинчликка ва хавфсизликка эришмай туриб инсон ҳуқуқлари ва унинг асосий эркинликларини таъминлаш қийин. Қуролланиш пойгасини авж олдириш, оммавий қирғин қуролларининг янги турларини яратиш инсон ҳуқуқларигагина эмас, балки инсониятнинг ўзига ҳам жиддий таҳдид солмоқда. Сиёсий эътиқодидан қатъи назар ер юзидаги соғлом фикрли барча кишилар буни яхши тушунадилар. Шу боисдан ҳам Совет Иттифоқининг тинчлик ташаббусларини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

Ўзини «инсон ҳуқуқлари ҳимоячиси», деб жар солаётган Америка Қўшма Штатлари эса «демократияга кўмаклашиш» ниқоби остида қуролланиш пойгасини авж олдиряпти, реакцион режимларни қўллаб-қувватляпти, мустақил мамлакатларнинг ички ишларига аралашяпти, ҳатто суверен давлатларга қарши ҳарбий интервенция қилишдан ҳам тоймаяпти. Буни Гренада мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Оқ уй сиёсатдонлари Гренадада демократиянигина эмас, инсон ҳуқуқларини ҳам оёқ ости қилдилар. Бугина эмас, Америка империалистларининг айби билан шундай кескин бир вазият вужудга келдики, бугунги кунда инсоннинг энг асосий ҳуқуқи — яшаш ҳуқуқи ҳам хавф остида қолди. Жаҳон халқлари декларациянинг 35 йиллигини ана шу ҳуқуқ учун — яшаш учун, ер юзида ҳаётни сақлаб қолиш учун кураш билан нишонламоқдалар.

СУРАТЛАРДА: инсон ҳуқуқларини поймол этаётган босқинчилар Гренадада тинтув ўтказишмоқда (1-сурат), исроиллик зўравонлар забастовкада қатнашган Ливан фуқаросининг дўконини белгилаб қўймоқдалар (2-сурат), Сальвадор ҳарбийлари аҳолидан «ўч» олмоқдалар (3-сурат).
АП—ТАСС ва Камера Пресс—ТАСС фотолари.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

✦ ВЕНА. Австрияда меҳнаткашлар иш ҳақининг ўсиши бошқа ривожланган капиталистик давлатлардагига нисбатан нарх-навонинг доимо оширилишидан кўпроқ орқада қолмоқда. Австрия ва Ғарбий Германия иқтисодчиларининг Австрия корчалонлари бирлашмаси «Индустри» журналида эълон қилинган тадқиқотлари натижаси ана шундан далолат беради. Бу тадқиқотда фақат Япония билан Англиядагина ишчи кучлари Австриядагига нисбатан арзонга тушаётганлиги уқтириб ўтилади.

✦ КОБУЛ. Бу ерда революцияни ҳимоя қилувчи отрядлар намоёндаларининг биринчи слёти бўлиб ўтди. Слёт қатнашчилари — қўлларига қурол олиб, революция ғалабаларини ҳимоя қилишга отланган деҳқонлар, ишчилар, ўқитувчилар мамлакатнинг барча районларидан демократик Афғонистон пойтахтига келган кишилардир. (ТАСС).

КЕСКИНЛИКНИ КУЧАЙТИРМОҚДАЛАР

БАЙРУТ. (ТАСС). Қўшма Штатлар Ливанда кескинликни қасддан кучайтирмоқда, шу суверен мамлакат халқига қарши яна агрессия хуружларини қилмоқда. «Кўп миллатли кучлар» деб аталмиш кучлар ниқоби остида ҳаракат қилаётган АҚШнинг интервенциячи кучлари Ливан пойтахти атрофидаги аҳоли зич яшайдиган районларни яна ваҳшиёна тўпга тутдилар. Тинч аҳолининг уйлари кемалардаги тўпларнинг, АҚШ денгиз пиёда аскарлари артиллерияси, танклари ва бошқариладиган ракеталарининг ўти остида қолди. Тинч аҳоли ўртасида ўлганлар ва жароҳатланганлар бор. АҚШ ҳарбий денгиз кучларининг соҳил яқинида сузиб юрган авианосецларидаги самолётлар Байрут устида разведка мақсадида учиб юрди.

АМЕРИКА БОСҚИНЧИЛАРИ ГРЕНАДАДА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ...Американинг денгиз пиёда аскарлари қўлларига кишан солинган ва кўзлари боғлаб қўйилган кишиларни автоматлар билан туртиб олиб бормоқдалар ...Солдат қўллари орқасига боғланган ва ерда ётган қора танли уч йигитни нишонга олиб турибди.

...Сент-Жоржес кўчаларидан бирида ҳарбий джип машинаси бормоқда. Унинг кузовида Америка солдатлари қамоққа олган бир группа кишилар бор. Маҳаллий газета ва журналларнинг саҳифаларида ҳар куни мана шундай ва бошқа кўпгина фотосуратлар чиқиб турибди. Бу суратлар бир ойдан кўпроқ вақтдан буён АҚШнинг босқинчи маъмурлари сурбетларча хўжайинлик қилаётган Гренада пойтахтидан берилаётган репортажларда тасвирланади.

Ана шу фотосуратларни Кариб денгизидаги кичик бир оролдаги давлатнинг халқи учун дард-алам туйғуси билан кўздан кечирасан, киши. Америка қўшинлари қудратли қисмларининг бостириб кирганлиги шу халқ учун даҳшатли фожиага айланди. Сент-Жоржесдан юборилган фотосуратлар Рейган маъмурияти расмий вакилларининг АҚШ рейнжерлари ва денгиз пиёда аскарлари ёрдамида Гренадада «тинчлик ва демократия босқичма-босқич тикланмоқда» деган гапларини асло тасдиқламайди.

Ричмонд-Хилл госпиталининг вайроналари, бош министрнинг харобаларга айлантирилган собиқ қароргоҳи, Гренада пойтахтидаги кўпгина ҳукумат бинолари билан уй-жой бинолари АҚШнинг авиацияси Гренададаги граждан объектларини ваҳшиёна бомбардимон қилганлигини эслатиб турибди. Америка босқинчилари томонидан қариндош-уруғлари ва ёру биродарлари ўлдирилган кишиларнинг қайғу-аламини сўз билан ифода этиб бўлмайди. Оқ уй қўшинлари бостириб кирган дастлабки кунларда гренадаликлардан қанча киши ҳалок бўлганлигини яширмоқда. АҚШ матбуотининг ёзишича, махсус командалар жиноят изларини йўқотиш мақсадида одамларнинг жасадларини шошилинч равишда кўмишган, ёқиб юборишган. Мексикада чиқадиган «Диа» газетасининг ёзишича, Вашингтон Гренадада химиявий қуролни ишга солган, бунда қурбон бўлган кишиларнинг, шу жумладан хотин-қизлар ва болаларнинг жасадлари Пентагон врачлари томонидан «тадқиқ» этиш учун АҚШга олиб кетилган. Газета АҚШ оролга бостириб кириш чоғида қурол-яроғ ва ўқ-дориларнинг янги турларини синаб кўрганлигини, напалм бомбасидан фойдаланганлигини уқтиради. «Вашингтон пост» газетаси ёзганидек, бир неча қатор симлар билан ўраб олинган ва тиш-тирноғигача қуролланган соқчилар қўриқлаётган қамоқ лагерида маҳбуслар юк ташиш учун мўлжалланган ёғоч яшикларда тунашмоқда. «Нью-Йорк таймс» газетаси мухбирининг ёзишича, «ит уяси» деб аталган бундай яшиклар ёмғирдан пана қилмайди, жазирама тропик қуёши остида эса ҳақиқий қийноқ камерасига айланади. ЖУЭЛ янги ҳаракат партияси раҳбарлик органи аъзоларининг турмага ташланган бир группаси мактуби Кариб мамлакатларида катта шов-шувга сабаб бўлди. Улар ана шу мактубда ўзларини қўриқлаб турган Америка солдатлари уларни ваҳшиёна қийнаб, таҳқирлаётганликлари тўғрисида ёзадилар. Уларнинг ҳаммаси энди суд қилиниб, узоқ йилларга қамоқ жазосига ҳукм қилинишлари мумкин. Вашингтон гитлерчиларнинг мана шундай методи ёрдамида кичкинагина Гренадада америкача «демократияни» ўрнатмоқда. У Гренадани ўзининг ҳарбий базасига айлантириш ниятидадир.

кечаги почтадан

ОЛИМЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси павильонида «Озиқ-овқат программасини реализация қилишда Ўзбекистон олимлари» кўргазмаси ташкил қилинди.

Бу кўргазмада ВАСХНИЛнинг Ўзбекистон бўлимидаги ҳамма илмий корхоналари ўзларининг районлаштирилган ва переспектив навлари ҳақидаги илмий ишларини намойиш қилмоқдалар.

— Кўргазмага М. И. Вавилов номли Бутуниттифоқ ўсимликшунослик илмий-текшириш институтининг филиали — Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўрта Осиё ўсимликшунослик илмий-текшириш институти олимлари айниқса актив қатнашмоқдалар, — дейди павильон директори Ф. Неъматуллаева.

Институт олимлари «Фан ишлаб чиқаришга — 83», «Ўзбекистон боғдорчилик ўсимликларининг яхши районлаштирилган ва перспектив навлари», «Тошкентнинг 2000 йиллигига» каби тематик кўргазмаларга республикамиз далаларида етиштирилаётган 180 дан ортиқ қишлоқ хўжалик экинларидан намуналар олиб келдилар. Пахтанинг янги навлари, олтин бошоқли «Унумли буғдой», «ВИР—75», арпаси, йўғон сўтали «Узбекская зубовидная» жўхори навлари, нўхат ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ана шу институт олимлари илмий ишларидаги ноёб навлардир. Институтининг етти олими Ўзбекистон қишлоқ хўжалик ютуқлари кўргазмасига актив қатнашганликлари учун иккинчи ва учинчи даражали диплом билан мукофотландилар.

В. ПОКРОВСКИЙ.

БОБОНИНГ БАХТИ

Инсоннинг ўз бахти ярим бахт. Унга болаларининг бахти қўшилса бутун бахт. Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозида истиқомат қилаётган Исо бобо Тўрабоев ана шундай тўлиқ бахт соҳиби.

«Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик», деб шунга айтадилар-да. Исо бобо ҳам, унинг фарзандлари ҳам фақат меҳнат туфайли эътибор топганлардан. Исо бобонинг бир ўғли — Абдураҳмон Исаев райондаги Охунбобоев номли колхозда раис, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, иккинчи ўғли Ҳамро Исаев эса «Коммуна» колхози раиси. Катта ўғли Қодиржон Исаев сувчи. Жаббор исмли ўғли эса мактаб директори, қизлари илғор теримчилар. Невараси Омонкелди Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти лауреати. У колхозда комсомол-ёшлар бригадасини бошқаради. Бобонинг Норбиби исмли келини — Қаҳрамон она.

Юздан ортиқ невара-чеваранинг бобоси, Улуғ Ватан Уруши ветерани И. Тўрабоевга колхозда ҳамманинг ҳаваси келади.

В. НОРБОЕВ.

«НОЗИК ТАБАССУМ»

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси маданият уйининг ашула ва рақс ансамбли шундай деб аталади.

Ансамбль 20 кишидан иборат. У пахта йиғим-терими давом этаётган шу долзарб дамларда пахтакорлар ҳузурида ўз концерт программалари билан олқиш қозонаётган Ташоблсовпроф агитбригадасининг асосий қисмини ташкил этади. Янгийўл ва Ўрта Чирчиқ районлари хўжаликларида бу ҳаваскор артистлар берган концерт номерлари қизғин кутиб олинди.

Н. СКРИПЛЕВ.

ЯНГИ БОСМАХОНА

Яқинда Тошкентда янги босмахона ишга туширилди. Бу ерда «Радуга» нашриётининг Тошкент филиали томонидан нашрга тайёрланадиган бадиий асарлар, «Совет Ўзбекистони» ва «Совет Шарқи мусулмонлари» журналлари чоп этилади. Суратларда: 1. Янги босмахона биноси. 2. Бош технолог Т. Ғофуров печатник Э. Ёллақопов билан араб тилида босилган нашр сифатини текширмоқда.

А. УСМОНОВ фотолари. **[ЎзТАГ].**

ТОШКЕНТНИНГ ГЕОГРАФИК АТЛАСИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг география бўлими ходимлари жуда ҳам кўплаб тарихий, иқтисодий, маданий, географик манбаларни ўрганиш натижасида Тошкентнинг географик атласи[1]ни яратдилар. Атласни тайёрлашда республикамиздаги қатор министрликлар, илмий-текшириш ва лойиҳалаш институтлари, олий ўқув юртлари, йирик мутахассис ва олимлар, Тошкент шаҳар ижроия комитети бошқармаларининг етакчи ходимлари фаол қатнашди. Ушбу йирик картографик асар СССР Министрлар Совети қошидаги Геодезия ва картография бош бошқармасига қарашли фабрикада чоп этилди.

Атласда шаҳар ва унинг атрофини характерловчи геологик, гидрогеологик, гидрографик карталар, рельеф, иқлим, ўсимлик, саноат, қишлоқ хўжалиги ва аҳолига оид карталар ўрин олган. Бундан ташқари қизиқарли, кундалик турмуш учун зарур схематик планлар, диаграммалар, жадваллар, графиклар берилган. Атласдан 42 та карта ва план, тушунтириш тексти, кўплаб рангли фотосуратлар жой олган.

Атлас доҳий В. И. Лениннинг шаҳар марказидаги ҳайкали панорамаси билан очилади. Шундан кейин Тошкентнинг асосий кўчалари, темир йўллар, вокзал, автовокзал, автостанциялар, метрополитен станциялари, шаҳарнинг маъмурий район чегаралари акс эттирилган умумий схематик план берилган. Ер заминининг геологик ҳамда инженер-геологик, гидрогеологик, геоморфологик ва сейсмик хусусиятларини қатор рангли карталар, кесмалар ўзида тўлиғи билан ифодалаганки, бундан қўҳна шаҳримиз ва унинг атрофи ер тузилиши ниҳоятда мураккаб, гоҳо-гоҳо юз бериб турадиган силкинишлар рўйи-заминда ҳали тектоник ҳаракатлар давом этаётганлиги белгиси эканлиги ўқувчиларга аён бўлади. Шаҳар ҳақиқатан ҳам қадимдан суғориш тармоқларига эга эканлигига гидрографик карта гувоҳ бўла олади. Унда 27 та йирик канал ва ариқ туширилган, қайси кўча ва майдонларни кесиб ўтиши кўрсатилган.

Икки миллионли нуфусга эга бўлган Тошкентдек азим шаҳарда аҳолининг маданий дам олишини ташкил этиш анча мушкул ишдир. Шу боисдан атласдаги мутахассислар тайёрлаган уч хил картада шаҳар ва унинг атрофида қаерларда дам олиш, спорт ва туризмнинг қайси турлари билан шуғулланиш мумкинлиги мукаммал баён этилган. Шаҳар жамоат транспортининг мавжуд маршрутлари, уларнинг турлари, қайси кўча, майдон ва аҳоли массивларини кесиб ўтиши саккизта картада мукаммал тасвирланган.

Тошкент студент ва ўқувчи ёшлар шаҳри. 323 та умумтаълим мактабида 302,6 минг ўқувчи, ўн тўққизта олий ўқув юртида эса 147,1 минг талаба таълим олмоқда. Маориф масканлари, ўрта махсус ва олий ўқув юртлари, ҳунар-техника билим юртларининг жойлашиши, қайси профиллар бўйича ихтисослашганлиги, ўқувчи ёшлар сони қатор карталарда, кейинги йилларда битириб чиққан мутахассисларнинг миқдори эса график ва диаграммаларда берилган.

Пойтахтимизда ҳозир ўнта театр, цирк, 204 та кутубхона, концерт заллари ва кинотеатрлар халққа хизмат қилмоқда. Ушбу маданият муассасалари махсус картада катта маҳорат билан ифодаланган. Унинг ёрдами билан зарур бўлган маданият сарчашмаси шаҳарнинг қайси жойида эканлиги осонлик билан топилади. Яна бир махсус картада эса стадионлар, спорт мактаблари, физкультура институти, спорт саройлари ва майдонлари, сузиш ҳавзалари, қиличбозлик заллари ва бошқалар кўрсатилган.

2000 йиллик тарихга эга бўлган шаҳримизда жуда ҳам сермазмун экскурсия маршрутлари мавжудки, улар совет ва чет эл туристларида яхши таассурот қолдирмоқда. Атласда Тошкент — серқуёш Ўзбекистон пойтахти, Тошкент — Ўзбекистоннинг илмий маркази, йигирма асрлик шаҳар, Тошкентнинг тарихий-революцион жойлари бўйлаб, ҳозирги Тошкентнинг архитектураси, ўрта аср архитектура ёдгорликлари каби экскурсия маршрутлари карталари зўр маҳорат билан ишланган. Ҳар бирининг тушунтириш текстида мавжуд монумент ва ёдгорликлар, музейлар, театрлар, майдонлар атрофлича таърифлаб берилган. Қўҳна ва ҳамиша навқирон пойтахтимизнинг тарихий ҳамда ҳозирги архитектура ва ҳайкалтарошликнинг монументал ёдгорликлари хариталари мазмунан бой ва картографик жиҳатдан катта маҳорат билан ишланган.

Тошкентда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, савдо, коммунал хўжалик, уй-жой қурилиши йилдан йилга ривожланиб бормоқда. Маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ҳозир шаҳар аҳолисига минг хилдан ортиқ турда хизмат кўрсатмоқда. 144,7 минг ўринга эга бўлган умумий овқатланиш корхоналари, 3174 та савдо корхоналари, 6,2 минг кишини қабул қила оладиган 17 меҳмонхона, 13 колхоз бозори халққа хизмат қилмоқда. Мутахассислар аҳолига хизмат кўрсатиш тармоқларини иш вазифалари бўйича тўғри ажратган ҳолда бир неча рангли карталар яратганлар. Улардан қаерда қандай маиший хизмат кўрсатиш ёки савдо, умумий овқатланиш корхоналари мавжудлигини осонгина билиб олиш мумкин.

Ҳозирги Тошкентга бундан икки минг йил аввал асос солинганлиги ҳамда шаҳарнинг шундан кейинги йиллардаги тараққиёт босқичлари археологик ёдгорликлар картасида ўз аксини топган. Унда мезолит даврининг турар жойлари, бронза даврининг ёдгорликлари, турли даврларда ўзлаштирилган жойлар, қурилган шаҳарчалар ва бошқа ноёб ёдгорликлар берилган. Тўртта карта айниқса, диққатга сазовор: 1865 йил картасида шаҳардаги тўрт даҳа ва уни ўраб олган 12 километрли ташқи девор ҳамда 12 дарвозаси кўрсатилган. 1913 йил картасида ўша вақтдаги кўчалар ва уларнинг номлари берилган. 1940, 1965 ва 1969 йиллар карталарида пойтахтимизнинг совет даврида қанчалик тез кенгайганлиги ифодаланган. 1966 йилги зилзиладан кейин шаҳарни қайта тиклаш ва янада кенгайтириш борасида қардош республикалар кўрсатган ёрдам махсус картада юксак дид билан характерланган. Унда ҳар бир иттифоқдош республиканинг шаҳарнинг турли қисмларида тошкентликлар учун қуриб берган уй-жойлари рангли жилоланган.

Хулоса ўрнида шуни айтиш мумкинки, Тошкентнинг географик атласи севимли шаҳримиз ҳаётининг барча соҳаларини қамраб олган бўлиб, у азиз тошкентликлар ва меҳмонлар учун фойдали маълумотнома, ҳамиша асқотадиган ажойиб қўлланмадир.

А. РАФИҚОВ,
география фанлари кандидати.

1). Ташкент. Географический атлас. Москва, 1983 г. Главный редактор проф. З. М. Акрамов.

ФАКТ ВА ШАРҲ

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ИЛҲОМБАХШ УЧРАШУВ

Тошкентлик опера санъати мухлислари яна бир чет эллик таниқли вокалист ижрочилиги билан танишмоқдалар. София Давлат Академик опера ва балет театрининг етакчи солисти Никола Смочевский Алишер Навоий номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли ўзбек давлат академик Катта опера ва балет театрининг «Риголетто», «Флория Тоска» каби машҳур спектаклларида иштирок этиб, асосий партияларни ижро этмоқда.

Никола Смочевский ҳозирги замон болгар опера санъатида ўз овозига, репертуарига ва, энг муҳими, оригинал ижрочиликка эга моҳир санъаткор. Ижодий фаолиятини Пловдив халқ опера театридан бошлаган ёш ижрочи кейинчалик катта санъат мактаби — Софиядаги С. Македонский номли Давлат музика театрида ишлади. Кўп ўтмай уни республика давлат академик опера ва балет театрига таклиф қилишди. Бу ерда артист ўзининг энг яхши ролларини ижро этди. Масалан, «Аида»даги Амонасро, «Отелло»даги Яго, «Кармен»даги Эскамильо, «Трубадур»даги Граф ди Луна партиялари ана шундай ишлардан. Санъаткор ижодида «Риголетто», «Флория Тоска» спектаклларидаги роллар алоҳида ажралиб туради. Вокалист бу партияларни ўзига хос, тўғрироғи, оригинал услубда ярата билди. Шунинг учун ҳам санъатшунослар опера ҳақида ёзганларида биринчи навбатда Н. Смочевскийнинг изланишларини бир овоздан эътироф этадилар.

Санъаткор ҳозирга қадар жуда кўп чет мамлакатларда гастролда бўлган. Ана шу ижодий сафарлар вақтида «Риголетто» ва «Флория Тоска» операларини алоҳида меҳр-муҳаббат билан куйлайди. Буни Никола Смочевскийнинг Тошкентдаги ижрочилигини кўраётган, кузатаётган санъат мухлислари ҳам эътироф этишяпти.

Л. ЖЕЛТОВА.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Тошкентнинг «Университет» командаси йигитлари баскетбол бўйича мамлакат чемпионатини муваффақиятли ўтказишмоқда. Кучли олти команда сафида фахрли ўринлар учун курашаётган вакилларимиз Тбилисида ўтказилган ҳал қилувчи баҳснинг дастлабки турида Грузиянинг «Динамо» коллективидан (111:101) устун келдилар. Суратда: тошкентлик Гребенников (13-номер) Дерюгин ҳужумини қайтармоқда.

(ТАСС телефотоси).

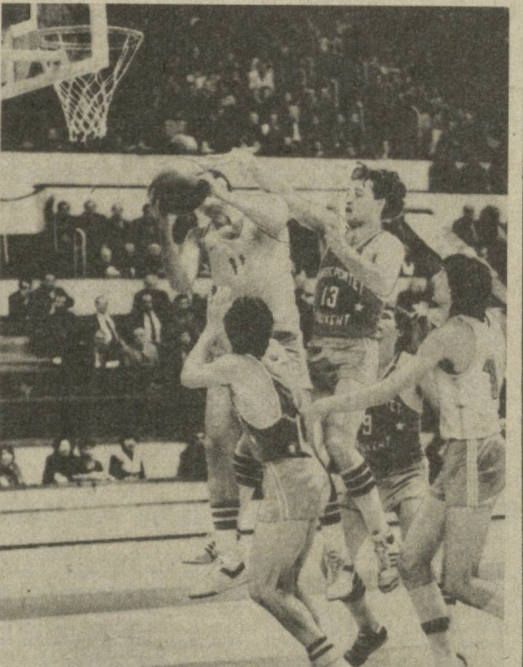

ДОСААФ:

«Олтин водий» соврини

Фарғонада «Олтин водий» соврини учун Ўзбекистон шахсий-команда чемпионати ўтказилди. Картинг машиналарида ўтказилган пойгада 150 га яқин спортчи иштирок этди. «Пионер» классидаги картингларда ўтказилган пойга бўйича кейинги йилларда муваффақият қозониб келаётган тошкентлик П. Таранюк яна маҳорат кўрсатди. Республиканинг таниқли спортчиси А. Литвиненко бу сафар ҳам пойга машинасини бошқариши ўрнига қўйди. Тошкент тажриба-механика ремонти заводининг катта инженери бу гал 57-номерли картингни бошқариб, маррада биринчи бўлди. Умумкоманда ҳисобида Ҳамза район спорт-техника клуби пойгачиларидан таркиб топган Тошкент командаси биринчи ўринни эгаллаб, бош совринни олди. Тошкент область командаси иккинчи, сирдарёлик пойгачилар учинчи ўринни эгаллашди.

Совринлар ва ўринлар

● **ШАШКА.** Таллинда рус шашкаси бўйича СССР чемпионати бошланди. Самарқандлик гроссмейстер М. Фозилов биринчи учрашувни Саадян (Ереван) билан дуранг қилди.

● **ГИМНАСТИКА.** Москвада мамлакат «Меҳнат резервлари» терма командаси билан Румыния ўсмирлари ўртасида учрашув бўлди. Фарғоналик Г. Эшмуҳамедова эркин машқ бажаришда учинчи ўринни эгаллади.

✦ **ХОККЕЙ.** Тошкентнинг «Бинокор» командаси Ленинградда «Ижорец» коллективи билан учрашиб (3:3, 4:1), жами очколарини 9 тага етказди.

ҲАММА НАРСА ХАРИДОРЛАР УЧУН

Янги савдо марказининг икки қаватли чиройли биноси Жалолқудуқ районида барпо этилаётган Янги Охунбобоев шаҳри ансамблига мос бўлиб тушди. Янги савдо корхонаси — республика қишлоқ матлубот кооперацияси системасида энг катта шундай корхоналардан биридир. Унинг майдони 1750 квадрат метрдан ошади, 30 дан кўпроқ сотувчи харидорларга хизмат қилмоқда.

Бу ерда саноат ва болалар моллари, мебель, китоб, рўзғор техникаси билан савдо қиладиган магазинлар бир бинога жойлашган. Бу ерда гастроном, кафе бор, хизмат кўрсатиш, буюртмалар қабул қилиш бюролари, буюмларни сақлаш камераси ишлаб турибди. Юк ташийдиган лифт молларни контейнерларда савдо залларига етказиб беради. Хоналарни пардозлашда рангли керамика плиталар, мармар, ёғоч ва ойнадан фойдаланилди. (ЎзТАГ).

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

РЕКЛАМА ✻ ЭЪЛОНЛАР

Республика кинофильмлар прокати конторааси

ДЕКАБРЬ ОЙИДА
РЕСПУБЛИКА КИНОТЕАТРЛАРИ ЭКРАНЛАРИГА ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМЛАРНИ ЧИҚАРАДИ

«ДИВИЗИЯ ҚЎМОНДОНИНИНГ БИР КУНИ»

Александр Бекнинг шу номли повести асосида В. Соловьёв сценарий ёзган.
Фильм режиссёри — **И. Николаев.**
Ролларда: В. ЦВЕТКОВ, А. САФОНОВ, М. УЛЬЯНОВ, А. МИХАЙЛОВ.

Фильм воқеалари бизни узоқ 1941 йилнинг декабрига, Волоколамск шоссесининг 38-километрига етаклайди. Чекинадиган жой йўқ — орқада Москва. Фильмнинг бош қаҳрамони — 9-гвардиячи дивизия қўмондони генерал-майор Белобородов — ўйлаб топилган фигура эмас. Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, армия генерали Афанасий Павлантьевич Белобородов ҳозирда ҳам соғлом.

М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ БОЛАЛАР ВА ЎСМИРЛАР ФИЛЬМЛАРИ МАРКАЗИЙ СТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ

«УЗОҚЛИК МУДДАТИ»

Бу фильм — ахлоқнинг тамал тошлари бўлмиш виждон, ўз қилган иши учун жавобгарлик, айбини оқлаш каби тушунчалар ҳақидаги жиддий суҳбатдир.
Сценарий авторлари: Л. АГРАНОВИЧ, А. ШПЕЕР.
Режиссёр — Л. Агранович.
Ролларни ижро этувчилар: С. ШАКУРОВ, Н. ГУНДАРЕВА, Н. ЕГОРОВА, Г. БУРКОВ, Л. КАЮРОВ.

«МОСФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.

«АЛОҲИДА ХАВФ-ХАТАРСИЗ»

Қримдаги пляж дам олувчилар билан гавжум. Фақат милиция ходимларигина дам олувчилар орасида қуролланган хавфли жиноятчи бор эканлигини биладилар, юзлаб кишиларнинг оромини бузмаган ҳолда, чўчитиб юбормай ва ҳаётини хавф остида қолдирмай жиноятчи қўлга олиниши ва қуролсизлантирилиши лозим.
Сценарий автори — Р. ФАТАЛИЕВ.
Режиссёр — С. ГАСПАРОВ.
Ролларда: Б. НЕВЗОРОВ, А. ГАЛИБИН. А. МЕЛИКЖАНЯН, М ПУГОВКИН.

М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ БОЛАЛАР ВА ЎСМИРЛАР ФИЛЬМЛАРИ МАРКАЗИЙ СТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10/XII да **Флория Тоска,** 11/XII да **Оққуш кўли** (12.00), **Фирибгарнинг найранглари** (19.30).

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш-техника таъминоти давлат комитети коллективи комитет раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Ҳусановга акаси **Умар ҲУСАНОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Телевидение

10 ДЕКАБРЬ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Буратино кўргазмаси. 10.10 — Ўлим архиви. Бадиий фильм. 5-серия. 11.40 — Спортлото. 11.50 — РСФСРда хизмат кўрсатган артист О. Эрдели чалади. 12.10 — Ота-оналар, Сизлар учун. 12.40 — Ҳайкалтарошларнинг Бутуниттифоқ конкурси. 13.00 — Сиз бунга қодирсиз. 13.45 — Концерт. 14.20 — Ҳамдўстлик телевизион журнали. 14.50 — Ҳужжатли фильм. 15.00 — Дунё воқеалари. 15.15 — Болалар учун қисқа метражли бадиий фильмлар. 16.05 — Сиёсий шарҳловчи Ю. А. Летунов суҳбати. 16.35 — Ҳайвонот оламида. 17.35 — Опера саҳнаси усталари. 18.30 — Ҳақиқат билан ўйнашиш. 19.40 — Шаҳарда ажойиб об-ҳаво. Спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 23.00 — Ҳужжатли фильмлар. 23.45 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Ҳужжатли фильм. 9.50 — Тонгги почта. 10.20 — Ҳаётга йўлланма. 11.10 — Саёҳатчилар клуби. 12.10 — Г. Шумиловнинг «Ватаним бахти учун» вокал туркуми. 12.30 — Озарбайжон телевидение студиясининг программаси. 13.50 — Саноат ва қишлоқ хўжалик ходимлари — 1983 йилги СССР Давлат мукофотларининг лауреатлари. 14.50 — Нежданова уйида. 16.10 — Олам кинокамера кўзгусида. 17.40 — Ҳаёт уммонида. Фильм-спектакль. 19.10 — Музикали киоск. 19.45 — Здоровье. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Халқаро обзор. 21.00 Сув полоси бўйича СССР кубоги. 21.30 — Время. 22.05 — Уч бўйдоқ яшарди. Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Музикали программа. 10.50 — Дерсу Узала. Бадиий фильм. 1-серия. 12.00 — Жанговар постда. 12.45 Телевизион миниатюралар театри. 13.30 — Светофор. 14.30 — Замандас. 18.05 — Қўғирчоқ фильм. 18.20 — Қўшиғим жон, қўшиғим. 19.00 — Илмий-оммабоп программа. 19.30 —Ахборот. 19.45 — Концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концертнинг давоми. 21.30 — Время. 22.05 — Хирмонингизга барака. 22.20 — Жанни Моранди. Видеофильм. 23.10 — Ҳужжатли фильм.

11 ДЕКАБРЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Будильник. 10.10 — Чашмалар. 10.35 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.35 — Здоровье. 12.20 — Тонгги почта. 12.50 — Совет тупроғидаги учрашувлар. 13.05 — Қишлоқ янгиликлари. 14.05 — Музикали киоск. 14.45 — А. Н. Островский. Ҳар тўкисда бир айб. Фильм-спектакль. 17.20 — Хатларингиз асосида музикали кўрсатув. 18.05 — Мультфильм. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Белоруссия ССР ҳунар техника таълими Маданият саройи цимбалчилар оркестри ижро этади. 19.25 — Саёҳатчилар клуби. 20.25 — Сеҳрли куч. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё ва ёшлар. 22.40 — Вена оперетта артистларининг концерти. 23.25 — Ҳужжатли фильм. 23.45 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.20 — Концерт. 12.00 — Мўъжизасиз-мўъжизалар .13.00 — Асли болаликдан. 13.30 — Фильм-балет. 14.00 — Олам кинокамера кўзгусида. 15.00 — Кодралар таронаси. 15.30 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 18.00 — Оловли йўллар. Бадиий фильм. 5-серия. 19.05 — Инсон замин соҳиби. 20.05 — Сув полоси бўйича СССР кубоги. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар 20.50 — Илмий-оммабоп фильм. 21.00 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 21.30 Время. 22.05 — Шаҳар чеккаси. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Дерсу Узала. Бадиий фильм. 2-серия. 11.20 — Қувноқлар даврасида. 11.50 — Ҳамма нарсани билишни истайман! 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.05 — Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун. 13.45 — Реклама. 17.55 — Мўъжизалар оламига саёҳат. 18.45 — Цирк. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телевизион миниатюралар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — М. Турғунбоева номли Давлат Баҳор халқ рақс ансамбли ижро этади. 21.30— Время. 22.05 — Бу ишнинг менга дахли йўқ. Бадиий фильм.

Радио

10 ДЕКАБРЬ, ШАНБА

I ПРОГРАММА. 8.30 — Ғ. Ёқубов ва О. Орифжонов куйлайди. 9.30 — Ёшлик. 10.15 — Дугоналар. 11.30 — Эстрада қўшиқлари. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Хатларингизни ўқиб... 17.00 — Ўзбекистон куйлагай. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 18.30 — Спорт эшиттириши. 19.25 — Ёшлик. 21.00 — БМТ Бош Ассамблеяси инсон ҳуқуқлари умумдекларациясини қабул қилганлигининг 35 йиллигига. 21.10 — Шанба оқшомида. 22.30 — Мақомлардан парчалар. 24.00 — Хайрли тун.

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР